

13.1

Materion Eraill

Other Matters

Rhif y Cais: **20C27D/2/CONS** Application Number

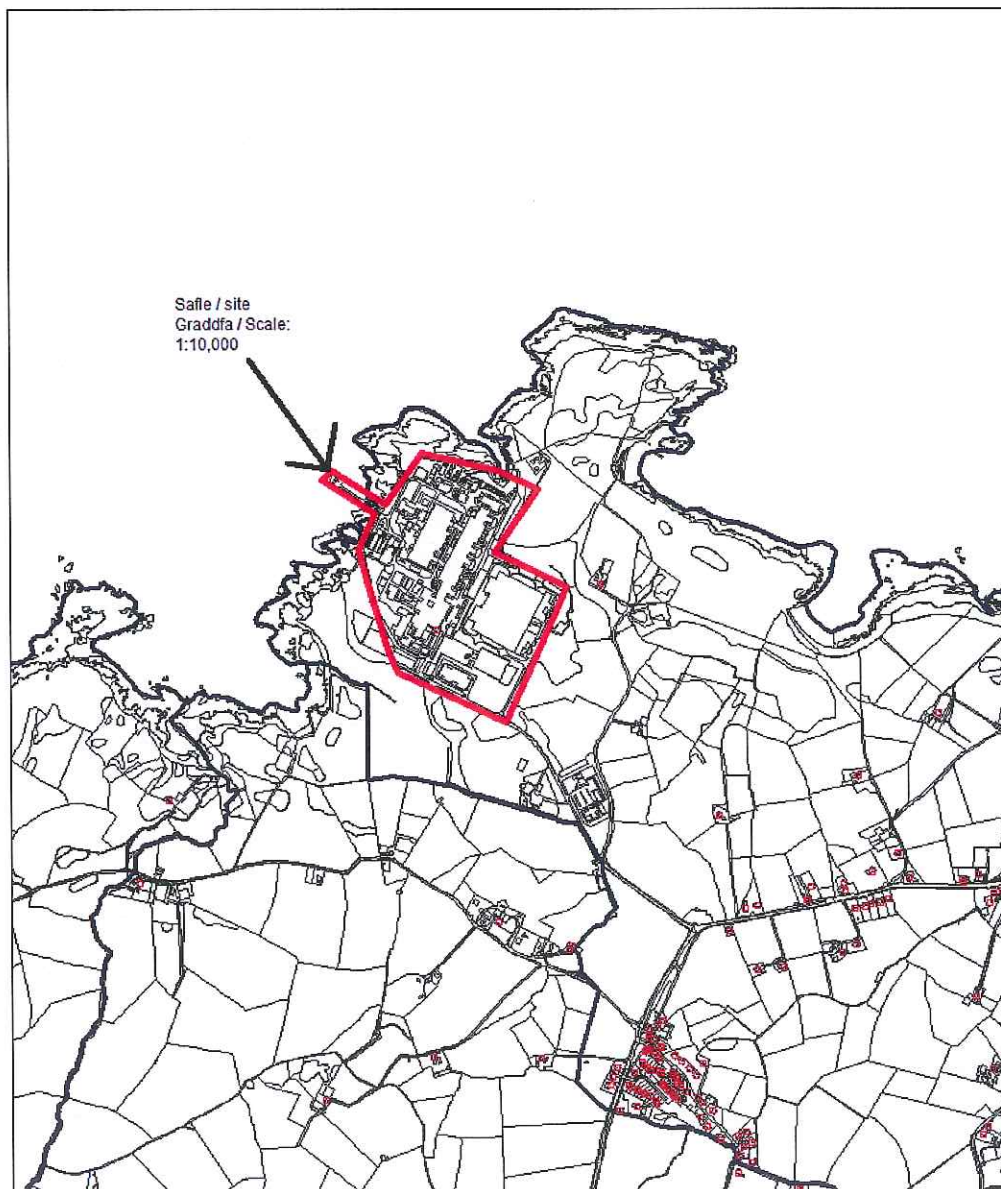
Ymgeisydd Applicant

**Magnox
c/o Claire MacLean
EIADR Project Officer
Health & Safety Executive
Redgrave Court
Merton Road
Bootle
Liverpool
L20 7HS**

Ymgynghoriad ar gyfer di-comiwsynnu Wylfa A

Consultation for the de-commissioning of Wylfa A

Wylfa Power Station, Cemaes

Dadgomisiynu Gorsaf Ynni Niwclear yr Wylfa

Ymgynghoriad gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE)

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

I ddarparu ymateb ar ran yr awdurdod ar Ymgynghoriad yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch sy'n gwneud sylwadau ar yr Orsaf Ynni Niwclear bresennol yn yr Wylfa.

2.0 Cefndir a Chyflwyniad

Mae'r Swyddfa Rheoleiddio Niwclear "ONR" yn asiantaeth yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch "HSE", sef yr awdurdod gorfodi ar gyfer Adweithyddion Niwclear. Mae'r Rheoliadau (Asesu Effaith Amgylcheddol ar gyfer Dadgomisiynu) 1999 (fel y'u diwygiwyd) yn darparu'r fframwaith statudol ar gyfer y broses caniatâd "EIADR". Mae EIADR yn rhoi caniatâd i brosiectau dadgomisiynu gorsafoedd ynni niwclear ac adweithyddion niwclear. Yn bennaf, mae cais am ganiatâd yn cynnwys y Datganiad Amgylcheddol "ES" sy'n cyflwyno'r Asesiad Effaith Amgylcheddol "EIA" i'r prosiect, sy'n destun ymgynghoriad gyda rhanddeiliaid, megis Cyngor Sir Ynys Môn.

Ar hyn o bryd mae'r ONR yn cynnal ymgynghoriad ffurfiol, ac mae Cyngor Sir Ynys Môn fel ymgynghorai wedi cael gwahoddiad i roi sylwadau ar y cais am ganiatâd i ddadgomisiynu, yn enwedig ar y Datganiad Amgylcheddol sy'n cynnwys yr asesiad effaith amgylcheddol a mesurau lliniaru i osgoi neu leihau'r effeithiau sylweddol ar yr amgylchedd.

Cafodd Gorsaf Ynni Niwclear yr Wylfa ganiatâd EIADR i ddadgomisiynu ar 25 Mawrth 2009 yn seiliedig ar y Datganiad Amgylcheddol a baratowyd yn 2008, "ES 2008". Roedd y caniatâd EIADR presennol yn gwneud darpariaeth i'r prosiect dadgomisiynu ddechrau o fewn 5 mlynedd; fodd bynnag, oherwydd cynhyrchu estynedig yn yr Wylfa, ni ddisgwyllir i'r orsaf gau'n gyfan gwbl a dechrau dadgomisiynu tan tua 2015. Erbyn hynny, bydd y caniatâd presennol wedi dod i ben, ac felly mae'r Wylfa'n chwilio am ganiatâd newydd.

Fel ymgynghorai, penderfynodd Cyngor Sir Ynys Môn ym mis Tachwedd 2008 anfon y sylwadau canlynol i'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch:

1. I geisio cefnogaeth ariannol gan yr Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear tuag at wella'r rhwydwaith priffyrdd, yn benodol yr A5025 mewn dau le - Troadau Peibron a Throadau Bytheicws.
2. I fynd at yr Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear gyda chais am gyllid tuag at raglen o brosiectau cymdeithasol-economaidd a fyddai'n arallgyfeirio'r sylfaen economaidd lleol i wneud iawn am golli swyddi yn y diwydiant niwclear yn yr Wylfa.
3. Rhoi awdurdod i'r Pennaeth Gwasanaeth (Cynllunio) ymateb i'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch ar y llinellau a grybwyllir yn adroddiad yr awdurdod.
4. Y dylai'r cyfeiriad yn yr adroddiad at effeithiau amgylcheddol/ economaidd gyfeirio at yr effaith ar Ynys Môn yn ei chyfanrwydd, ac nid yn benodol at is ardaloedd ar yr Ynys.
5. Y dylai unrhyw gynigion ar gyfer gwelliannau trwy ddefnyddio arian NDA barhau i gael ei sianelu trwy'r Adran Datblygu Economaidd.

Cychwynnodd y cyfnod ymgynghori presennol ym Mai 2013 ac mae'r ONR yn ei gwneud yn ofynnol cyflwyno sylwadau erbyn 09 Awst 2013. Mae'r adroddiad hwn yn manylu ar yr ymatebion i'r ymgynghoriad, yn adolygu newidiadau i'r ES wedi'i ddiweddarau (Mawrth 2013), yr "ES 2013 a Ddiweddarwyd", a newidiadau perthnasol eraill yn yr amgylchiadau. Yna mae'n gwneud argymhelliad ar faterion y mae'r cyngor yn ystyried y dylai'r ONR eu hystyried fel rhan o'r broses o roi caniatâd EIADR.

3.0 Yr ES 2013 a Ddiweddarwyd

Mae'r ymgynghoriad yn nodi bod Magnox wedi mabwysiadu'r dull canlynol o ymdrin â cheisio caniatâd newydd:

- Adolygu'r ES 2008 gwreiddiol i nodi unrhyw feysydd sydd angen eu newid o ganlyniad i'r dyddiad dadgomisiynu diwygiedig;
- Adolygu a diweddarau'r ES 2008 fel y bo'n ofynnol, drwy ymgorffori unrhyw newidiadau angenrheidiol i'r ES 2013 a Ddiweddarwyd; ac
- Ail-wneud cais am ganiatâd EIADR, drwy gyflwyno'r ddogfen ES 2013 a Ddiweddarwyd a'r dogfennau gwreiddiol ES 2008 i'r ONR.

Mae'r ymgynghoriad yn datgan bod Magnox wedi gofyn i'r ONR yn Nhachwedd 2012 ddarparu Barn Cyn Gwneud Cais (PAO) ar y dull arfaethedig o sicrhau caniatâd i ddadgomisiynu Wylfa, a bod hyn yn ffurfio rhan o'r cyflwyniad.

Mae'r ymgynghoriad yn nodi nad oedd yr ymgynghoriad a wnaed mewn perthynas â'r ES 2013 a Ddiweddarwyd mor helaeth ag ymarfer 2008 am y rhesymau canlynol:

- Nid yw'r cynlluniau dadgomisiynu wedi newid yn sylweddol;
- Byddai pobl leol yn annhebygol o fod eisiau rhoi sylwadau ar yr un wybodaeth a chynigion ddwywaith;
- Mae'r newid i ddyddiad dechrau dadgomisiynu yn gymharol fach, ac nid yw'r dyddiadau eraill yn cael eu heffeithio i raddau helaeth.

4.0 Y Prosiect Dadgomisiynu

Mae gwagio tanwydd o'r safle i fod i ddigwydd rhwng 2015 a 2017. Mae'r dadgomisiynu yn cynnwys tri phrif gam. Dros gyfnod o tua 10 mlynedd, bydd yr holl beiriannau ac adeiladau heblaw am yr adeilad adweithyddion yn cael eu datgysylltu neu eu dymchwel, a'u symud. Yn ystod y cyfnod hwn, y cyfeirir ato fel **'Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw'**, bydd adeilad yr adweithydd yn cael ei baratoi ar gyfer cyfnod estynedig o storio diogel, a elwir yn **'Ofal a Chynnal a Chadw'**, hyd nes y bydd y lefelau o ymbelydredd tu mewn i'r adweithyddion yn ddigon isel i symleiddio eu datgymalu terfynol. Mae'r cyfnod hwn o storio yn dod i ben tua 85 mlynedd ar ôl diwedd y cyfnod Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw. Yn dilyn y cyfnod Gofal a Chynnal a Chadw, dros tua 8 mlynedd, bydd yr adweithyddion ac adeilad yr adweithyddion yn cael eu gwaredu, a bydd y safle'n cael ei glirio o'r diwedd; gelwir hyn yn **'Glirio'r Safle'n Derfynol'**.

5.0 Effeithiau Cronnus

Ers i'r ES 2008 gael ei baratoi, mae'r ES 2013 a Ddiweddarwyd yn datgan bod nifer o brosiectau seilwaith o bwys wedi cael eu nodi yn Ynys Môn, yn arbennig yr orsaf Ynni Niwclear newydd ger yr Wylfa, a fyddai'n cael ei chysylltu â'r Grid Cenedlaethol trwy'r is-orsaf 400kV bresennol. Mae'r ES 2013 a Ddiweddarwyd yn datgan fod Magnox ar ddeall y bydd cais am ganiatâd datblygu a'r ES ategol yn cael eu cyflwyno trwy National Grid Electricity Transmission PLC, a fydd yn nodi manylion llawn y newidiadau gofynnol a'r effeithiau amgylcheddol posibl cysylltiedig.

Mae nifer o brosiectau seilwaith sylweddol eraill ar Ynys Môn yn cael eu cynnig yn awr nad oeddynt wedi eu cychwyn ar adeg Datganiad Amgylcheddol 2008, gan gynnwys:

- Fferm Wynt Rhiannon.
- Gwaith ynni cyfunol llosgi biomas yn Alwminiwm Môn.
- Rhes o dyrbinau llanw morol yn Nhrwyn Carmel ac Ynysoedd y Moelrhoniaid.
- Gorsaf Nwy Naturiol Hylifol yn Amlwch.
- Uwchraddio llinellau Foltedd Uchel y Grid Cenedlaethol ar draws Ynys Môn.
- Llety i Weithwyr Gwyliau ac Adeiladu yn Land & Lakes.
- Stena yn uwchraddio porthladd Caergybi.

Dywed yr ymgynghoriad nad oes unrhyw un o'r prosiectau seilwaith mawr, ac eithrio Marine Current Turbines, wedi eu datblygu'n ddigonol i'w heffeithiau gael eu hystyried yn uniongyrchol ar hyn o bryd. Adolygwyd cynigion Marine Current Turbines, a daethpwyd i'r casgliad nad oes unrhyw botensial am unrhyw effeithiau cronnus, er y bydd hyn, a'r holl effeithiau eraill sy'n gysylltiedig â datblygu, yn cael eu hadolygu.

Mae'n amod y caniatâd presennol bod yr Wylfa yn cynhyrchu Cynllun Rheoli Amgylcheddol (EMP). Mae'r EMP yn disgrifio'r mesurau lliniaru y bydd yr Wylfa yn eu defnyddio i atal, lleihau ac os yw'n bosibl gwrthbwysu unrhyw effeithiau andwyol sylweddol ar yr amgylchedd a achosir gan ddadgomisiynu'r Wylfa

Mae Magnox yn bwriadu defnyddio'r EMP i gofnodi unrhyw newidiadau sydd angen eu gwneud i gynigion lliniaru yn ystod gweithrediad y prosiect dadgomisiynu, gan gynnwys unrhyw rai sy'n ofynnol i wrthbwysu unrhyw effeithiau cronnus a achosir gan yr orsaf ynni niwclear newydd arfaethedig yn yr Wylfa.

6.0 Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol

Mae penodau yn yr EIA sy'n rhoi ystyriaeth fanwl i'r ystod o faterion a nodwyd yn gynharach eleni yn yr adroddiad Barn Gwmpasu. Y materion hynny yw: -

- Ansawdd Aer a Llŵch
- Archaeoleg a Threftadaeth Ddiwylliannol
- Ecoleg
- Daeareg, Hydroddaeareg a Phriddoedd
- Tirwedd a Gweledol
- Sŵn a Dirgryniad
- Cymdeithasol-Economaidd
- Dyfroedd Wyneb
- Traffig a Thrafnidiaeth.

7.0 Casgliad Cryno Diweddariad 2013

Nododd Diweddariad 2013 yr angen am arolygon pellach a'r lliniaru ychwanegol sydd ei angen yn sgil newidiadau mewn deddfwriaeth ac/neu'r arfer gorau a dderbynnir ar gyfer y diwydiant.

Mae'r ymgynghoriad yn nodi y bydd angen i effaith datblygiadau newydd o amgylch yr Wylfa, yn enwedig yr orsaf ynni niwclear newydd arfaethedig, gael ei asesu fel y daw'r manylion ar gael. Maent yn bwriadu defnyddio'r EMP i sicrhau bod arolygon yn y dyfodol, y gofynion lliniaru a'r diwygiadau (fel sy'n ofynnol gyda datblygiadau newydd), yn cael eu hadrodd i'r ONR, ac yn cymryd rhanddeiliaid i ystyriaeth.

8.0 Effeithiau Amgylcheddol

Gyda mesurau lliniaru yn eu lle, yr unig brif effaith amgylcheddol andwyol sylweddol a nodwyd yn yr ES 2013 a Ddiweddarwyd yw'r effaith weledol ar ddwy Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) o ganlyniad i waith datgymalu ac ail-gladio a gwaith addasu i adeilad yr adweithydd yn ystod y Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw, a gwaith dymchwel yn ystod Clirio'r Safle'n Derfynol (bydd y cyntaf yn digwydd yn ystod y 10 mlynedd gyntaf o ddadgomisiynu, a'r olaf ar ôl cyfnod o ofal a chynnal a chadw sy'n parhau am hyd at 100 mlynedd).

Yr effeithiau amgylcheddol andwyol sylweddol eraill a nodwyd gan yr ES 2013 a Ddiweddarwyd yw:

- Effeithiau gweledol ar olygfeydd pellter lleol a chanolig ac un olygfa tir mynediad agored, yn ystod camau Paratodau Gofal a Chynnal a chyfnod Clirio'r Safle'n Derfynol y dadgomisiynu, gydag effeithiau andwyol sylweddol ar gymeriad y dirwedd.
- Effeithiau sŵn achos gwaethaf posibl mewn eiddo preswyl cyfagos yn ystod Paratodau Gofal a Chynnal a Chlirio'r Safle'n Derfynol (yn dibynnu ar ddulliau gwaith ac effeithiolrwydd y lliniaru).
- Colled tymor hir o gyfleoedd cyflogaeth yn yr is ardal sy'n cynnwys y safle, a elwir yn Ogledd Ynys Môn, a fydd yn digwydd erbyn diwedd y cyfnod Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw (10 mlynedd), gydag effeithiau tymor byr cysylltiedig ar lefelau diweithdra. Mae gweithlu'r orsaf ynni bresennol yn cynnwys 589 o staff parhaol a thua 100 o isgontractwyr. Bydd nifer y gweithwyr yn amrywio dros oes y prosiect, ond bydd y nifer fwyaf o weithwyr ar y safle oddeutu 600 yn ystod y Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw, ac nid oes disgwyl unrhyw bresenoldeb parhaol ar gyfer y rhan fwyaf o Ofal a Chynnal a Chadw (ac eithrio cynnal a chadw arferol a phersonél diogelwch) ac uchafswm o 450 o weithwyr yn y cyfnod o Glirio'r Safle'n Derfynol.
- Effeithiau posibl i'r rhwydwaith ffyrdd lleol, o ganlyniad i gynnydd yn y llif traffig. Cynigir Cynllun Traffig fel lliniaru, gan nad yw'n bosibl nodi'r effaith weddilliol yn dilyn ei weithredu, ac felly ar y gwaethaf gallai'r effaith weddilliol fod yn sylweddol.
- Mae'n debygol y bydd cynnydd dros dro yn y nifer o symudiadau HGV i ac o'r safle yn sgil y gweithgareddau Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw. Ac eithrio danfon cyflenwadau arferol parhaus o nwyddau traul, amcangyfrifir na fydd symudiadau brig HGV sy'n gysylltiedig â'r cam hwn yn cyrraedd mwy nag oddeutu 35 o gerbydau'n teithio i ac o'r safle ar ddiwrnod wythnos.

9.0 Manteision Amgylcheddol Tymor Hir

Mae'r ES 2013 a Ddiweddarwyd yn nodi y bydd rhai manteision sylweddol ar ôl cwblhau'r dadgomisiynu, gan gynnwys:

- Effeithiau gweledol manteisiol i olygfeydd pellter lleol a chanolig, ac i gymeriad y dirwedd.
- Cynhyrchu cyflogaeth am bron i ddegawd yn ystod Clirio'r Safle'n Derfynol (ar ôl 100 mlynedd).

- Effeithiau ar ansawdd dŵr wyneb oherwydd terfynu'r holl ollyngiadau o'r safle.
- Effeithiau ar ansawdd pridd a dŵr daear o adfer tir halogedig.
- Dim traffig ar ôl Clirio'r Safle'n Derfynol.

10.0 Asesiad Cyngor Sir Ynys Môn o'r Ymgynghoriad

10.1 Ansawdd Aer, Llwch, Sŵn a Dirgryniad a Thir Halogedig

Fel y manylir yn Atodiad 1, mae gwasanaethau amgylcheddol y Cyngor yn fodlon ar y cynigion yn amodol ar ofynion ynghylch system monitro sŵn amser real gyda mynediad o bell er mwyn galluogi i sŵn gael ei reoli'n rhagweithiol yn unol â set o werthoedd trothwy y cytunwyd arnynt.

10.2 Effeithiau Tirwedd a Gweledol

Ceir sylwadau'r Isadran Amgylchedd Adeiledig yn Atodiad 1 ac fel y nodir, ystyrir bod angen i'r cyfnod dadgomisiynu gyflawni lefelau gwell o liniaru a dangos canlyniadau priodol i'r effeithiau tirwedd andwyol a gweledol a ragwelir.

10.3 Materion Priffyrdd

Mae'r Awdurdod Priffyrdd wedi nodi y bydd yr amserlen ar gyfer y cyfnod Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw tua 10 mlynedd, o 2015 i 2025, a fydd yn cyd-fynd â datblygiadau sylweddol arfaethedig eraill. Bydd yr holl ddatblygiadau hyn felly'n cael effaith andwyol gronnu ar y rhwydwaith priffyrdd, ac argymhellir yn gryf bod Cynllun Rheoli Traffig ar y cyd, ynghyd â mesurau lliniaru perthnasol eraill, yn cael ei baratoi a'i gytuno rhwng y prif ddatblygwyr i foddhad yr awdurdod priffyrdd.

Nodir hefyd y bydd y cynnydd mewn LGV ar hyd yr A5025 o ganlyniad i'r gwaith dadgomisiynu yn fwy na 10% o'r nifer presennol, ac felly bydd yn ystyriaeth berthnasol. Bydd angen i'r datblygwyr ddarparu mesurau lliniaru i'w cytuno gyda'r Awdurdod Priffyrdd, i liniaru'r cynnydd mewn traffig LGV.

Mae nifer o argymhellion yn cael eu gwneud gan yr Awdurdod Priffyrdd sy'n ei gwneud yn ofynnol cael Cynllun Rheoli Traffig, Asesiad a Lliniaru Trafnidiaeth diwygiedig o ran arolwg HGVs o gyflwr y briffordd gyhoeddus, ac argymhellir bod y materion hyn yn cael sylw yn yr ES 2013 a Ddiweddarwyd.

Yn ogystal, cadarnhawyd bod nifer o'r argymhellion a wnaed yn adroddiad 2008 hefyd yn berthnasol fel a ganlyn:

Mae'r A5025 o'r Fali i'r Wylfa wedi ei dynodi fel Llwybr Llwythi Trwm, gyda phontydd a walïau cefnogol addas i lorïau sy'n pwyso 40 tonn. Os oes rhaid i gerbydau trymach ddefnyddio'r llwybr, bydd angen ymgynghori â'r Gwasanaeth Priffyrdd a Thrafnidiaeth ymlaen llaw. Mae'r A55 yn addas ar gyfer cerbydau mawr, gyda'r unig gyfyngiad fod terfyn uchder o 5.5 metr i basio drwy'r tyrau.

Gallai rhai llwythi gael eu symud ar y rheilffordd o Gaerbybi, neu'n uniongyrchol o safle'r Wylfa pe gellid adeiladu glanfa. Byddai'r sefyllfa yn newid os yw cynhyrchu ynni'n parhau ar safle'r Wylfa, pryd y gellid gwneud achos dros adeiladu glanfa ac/neu ailagor y lein rheilffordd o Amlwch i'r Gaerwen.

Bydd y Gwasanaeth Priffyrdd yn ystyried y nifer o gerbydau trwm sy'n defnyddio'r A5025 wrth baratoi unrhyw gynigion arafu traffig.

Er bod yr A5025 o'r Fali i'r Wylfa yn un o'r ffyrdd gorau ar yr ynys, nodwyd yr angen i'w gwella yn y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol. Mae angen mân welliannau mewn dau le yn benodol:

A5025 Cemaes i Amlwch - Troadau Peibron
A5025 Llanfachraeth i Lanfaethlu - Troadau Bytheicws.

Byddai gwelliannau yn y ddau le hwn yn cynnwys y llif traffig ychwanegol disgwyliedig.

Bydd dadgomisiynu'r Wylfa yn cael effaith ar gyflogaeth o fewn yr economi leol. Er mwyn denu buddsoddiad newydd, byddai'n fuddiol pe gallai pont newydd gael ei darparu ar draws Afon Menai, fel sy'n cael ei ystyried ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Byddai cyfraniad gan yr Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear tuag at y gost amcangyfrifedig o £100 miliwn yn cynyddu'r posibilrwydd y gall pont gael ei darparu ynghynt.

10.4 Effeithiau Economaidd

Roedd y pryderon mwyaf uniongyrchol yn codi o golli cyflogaeth ac incwm i'r boblogaeth leol. Mae perygl i Ynys Môn setlo i gydbwysedd perfformiad isel wrth i ddisgwyliadau o fewn y farchnad lafur leihau, gan arwain at boblogaeth gydag ond ychydig o gymhellion i wella sgiliau (oni bai bod bwriad i fanteisio arnynt yn rhywle arall), a chyflogwyr nad oes ganddynt unrhyw alw penodol am y sgiliau. Y canlyniad net yw bod y ddwy ochr o'r farchnad lafur yn atgyfnerthu ei gilydd at i lawr.

Bydd dadgomisiynu'n achosi nifer o effeithiau economaidd sylweddol, gan gynnwys:

- Effaith andwyol tymor hir ar gyfleoedd cyflogaeth yn is-ardal Gogledd Ynys Môn erbyn diwedd y cyfnod Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw (10 mlynedd).
- Effaith tymor byr anffafriol mawr yng ngogledd Ynys Môn ar ddiwedd y cyfnod Paratodau Gofal a Chynnal a Chadw (10 mlynedd).
- Cynhyrchu cyflogaeth am bron i ddegawd yn ystod cyfnod Clirio'r Safle'n Derfynol (posibl ar ôl hyd at 100 mlynedd). Byddai hynny'n fuddiol, tymor byr ond pwysig.

Mae gallu Magnox Electric i osgoi'n uniongyrchol neu leihau effeithiau cyflogaeth andwyol sylweddol yn ystod dadgomisiynu yn gyfyngedig. Bydd y cyfle i adleoli neu ailhyfforddi staff o fewn Magnox Electric yn gyfyng ac er ei fod yn cynorthwyo'r unigolyn yr effeithir arno, ni wnaiff hyn rwystro'r golled tymor hir o gyfleoedd cyflogaeth sefydlog a chyflog da o fewn yr economi leol. Ni ddisgwylir i'r mesurau lliniaru arwain at unrhyw ostyngiad sylweddol ym maint neu arwyddocâd yr effeithiau cymdeithasol-economaidd a ragwelir.

Mae amrywiaeth o fentrau sector cyhoeddus wedi'u hanelu at newid cyfeiriad yr ardal, er mwyn ei hatal rhag setlo i gydbwysedd perfformiad isel. Mae'r Cyngor Sir wedi ymrwymo i greu sylfaen seilwaith modern i gefnogi arallgyfeirio economi'r ardal. Mae strategaeth yr Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear (NDA) hefyd wedi adnabod yr ardal fel blaenoriaeth ar gyfer derbyn cymorth. Mae Polisi Cymdeithasol-Economaidd yr NDA yn cael ei atodi ar ddiwedd yr adroddiad hwn fel Atodiad 2.

Tra'n croesawu agweddau penodol o'r cynllun, cred Uned Datblygu Economaidd y Cyngor bod y Datganiad Amgylcheddol yn methu ag ystyried yn ddigonol effeithiau cymdeithasol-economaidd posibl (a lliniaru) y prosiect dadgomisiynu ar sector dwristiaeth yr ynys, a'r iaith a'r diwylliant Cymraeg. Dylai'r rhain gael eu hystyried fel materion o bwys, sydd hefyd angen eu hystyried a'u hasesu'n briodol.

10.5 Ystyriaeth o Effeithiau Cronnus

Mae eich swyddogion yn ystyried bod yr ES 2013 a Ddiweddarwyd yn methu â chydabod bod tri o'r prosiectau seilwaith sylweddol eraill ar Ynys Môn o'r fath raddfa fel y gellir eu hystyried yn 'Brosiectau Seilwaith o Bwys Cenedlaethol' (Nhsips). Dylid ystyried un o'r NSIPs hyn - cynigion y Grid Cenedlaethol i uwchraddio'r llinellau pŵer foltedd uchel - fel mwy na chynnig cefnogol. Bellach ystyrir bod digon o wybodaeth ar gael am y rhan fwyaf o'r prosiectau mawr i alluogi asesiad lefel uchel cychwynnol (ond gwybodus) o'r effeithiau cymdeithasol-economaidd yn ogystal â'r effeithiau cronnus tebygol. Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn cychwyn prosiect i hwyluso coladu a chydweithio ar ddyddiad a dulliau asesiad lefel uchel.

Mae Adran Priffyrdd y Cyngor hefyd wedi nodi y bydd y cam Paratoad Gofal a Chynnal a Chadw yn cyd-fynd ag adeiladu datblygiadau sylweddol eraill, ac y dylai Cynllun Rheoli Traffig ar y cyd a mesurau lliniaru gael eu paratoi yn gasgliadol gan y datblygwyr.

Mae dau gais cynllunio dan ystyriaeth ar hyn o bryd gan yr awdurdod cynllunio lleol ar gyfer Gorsaf Nwy Naturiol Hylifol yn Amlwch (11C122M/EIA/ECON) a llety i Weithwyr gwyliu ac adeiladu yn Land & Lakes (46C427K/TR/EIA/ECON). Gan fod y ceisiadau cynllunio yn y broses gynllunio, deallir y bydd rhaid i'r ES 2013 a Ddiweddarwyd ystyried eu heffeithiau cronnus.

Argymhellir bod yr ES 2013 a Ddiweddarwyd yn ymdrin â'r effeithiau cronnus sy'n gysylltiedig â phrosiectau seilwaith sylweddol mawr eraill. Ni ystyrir bod defnyddio EMP yn flynyddol fel y cynigiwyd yn ddigonol i'r dibenion hyn.

11.0 Casgliad

Manylir uchod ar y prif feysydd sy'n peri pryder mewn perthynas â'r effaith ar y dirwedd ac ystyriaethau priffyrdd. Mae'r bylchau mwyaf nodedig yn ymwneud ag effeithiau cymdeithasol-economaidd (a lliniaru) y prosiect dadgomisiynu ar sector dwristiaeth yr ynys a'r iaith a diwylliant Cymraeg, ac effeithiau cronrus mewn perthynas â phrosiectau seilwaith sylweddol eraill.

12.0 Argymhellion

Bod y sylwadau canlynol yn cael eu hanfon at yr 'ONR' yng nghyswllt yr ES 2013 a Ddiweddarwyd:

1. Yn unol â sylwadau Isadran Amgylchedd Adeiledig y Cyngor dyddiedig 10.07.13 ystyrir bod y cyfnod dadgomisiynu angen cyflawni lefelau gwell o liniaru a dangos canlyniadau priodol i'r effeithiau andwyol ar y dirwedd a gweledol a ragwelir.
2. Mae nifer o argymhellion yn cael eu gwneud gan yr Awdurdod Priffyrdd yn gofyn am Gynllun Rheoli Traffig, Asesiad a Lliniaru Trafnidiaeth diwygiedig o ran arolwg HGVs o gyflwr y briffordd gyhoeddus, ac argymhellir bod y materion hyn yn cael sylw yn yr ES 2013 a Ddiweddarwyd.
3. Mae'r A5025 o'r Fali i'r Wylfa wedi ei dynodi fel Llwybr Llwythi Trwm, gyda phontydd a waliau cefnogol addas i lorïau sy'n pwyso 40 tonn. Os oes rhaid i gerbydau trymach ddefnyddio'r llwybr, bydd angen ystyried a lliniaru os yw hyn yn debygol o fod yn effaith sylweddol o'r datblygiad.
4. Gallai rhai llwythi gael eu symud ar y rheilffordd o Gaerdybi, neu'n uniongyrchol o safle'r Wylfa pe gellid adeiladu glanfa. Yn unol â gofynion statudol EIA dylai'r dulliau amgen hyn o drafnidiaeth gael eu hystyried ar y cyd â phrosiectau seilwaith sylweddol eraill.
5. Bydd dadgomisiynu'r Wylfa yn cael effaith ar gyflogaeth o fewn yr economi leol. Er mwyn denu buddsoddiad newydd, byddai'n fuddiol pe gallai pont newydd gael ei darparu ar draws Afon Menai, fel sy'n cael ei ystyried ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Dylid ceisio sicrhau cyfraniad gan yr Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear tuag at y gost amcangyfrifedig o £100 miliwn er mwyn i'r bont gael ei darparu ynghynt.
6. Yn yr Asesiad Traffig a Thrafnidiaeth nodwyd na fyddai'r broses dadgomisiynu yn cael effaith 'sylweddol' andwyol ar y rhan fwyaf o'r rhwydwaith priffyrdd yn ystod y cyfnod Paratoadol Gofal a Chynnal a Chadw. Awgrymai hyn, fely, y byddai effaith 'sylweddol' niweidiol ar rai rhannau o'r rhwydwaith priffyrdd.
7. Mae wedi nodi yn yr Asesiad y byddai yna effaith 'sylweddol' anffafriol ar ddiogelwch yr A5025, i'r gogledd ac i'r de o'r orsaf bŵer, yn ogystal ag effaith amgylcheddol 'allweddol sylweddol' ar yr A5025 i'r de o'r orsaf ynni. Mae achos felly dros wneud gwelliannau ar-lein ac ailadeiladu o wahanol rannau o'r A5025 i'r gogledd ac i'r de o'r orsaf bŵer yn ogystal â gwella trafnidiaeth cynaliadwy i mewn ac allan o'r safle. Adrannau penodol ar hyd yr A5025 o Wylfa i Amlwch fyddai Betws a Throeon Peibron, ac o Wylfa i'r Fali fyddai croesffordd Valley a Throeon Bytheicws (2 km. I'r gogledd o Llanfachraeth).
8. Byddwn yn argymhell bod yr Awdurdod hwn yn ceisio cymorth ariannol gan Awdurdod Dadgomisiynu Magnox / Niwclear tuag at y gwelliannau ar-lein yr A5025 fel y nodir uchod, yn ogystal â gwella trafnidiaeth cynaliadwy i mewn ac allan o'r safle.
9. Magnox i ystyried cynllun Cyfraniad Budd Cymunedol priodol sy'n cydnabod anghenion unigryw Ynys Môn ac a fyddai'n manteisio i'r eithaf ar fuddion ac effeithiau cymunedol lleol o'r prosiect digomisiynu.
10. Tra'n croesawu agweddau penodol o'r cynllun, bod y Datganiad Amgylcheddol yn methu ag ystyried yn ddigonol effeithiau cymdeithasol-economaidd posibl (a lliniaru) y prosiect dadgomisiynu ar sector dwristiaeth yr ynys, a'r iaith a'r diwylliant Cymraeg. Dylai'r rhain gael eu hystyried fel materion o bwys, sydd hefyd angen eu hystyried a'u hasesu'n briodol.
11. Argymhellir bod yr ES 2013 a Ddiweddarwyd yn ymdrin â'r effeithiau cronrus sy'n gysylltiedig â phrosiectau seilwaith sylweddol mawr eraill. Ni ystyrir bod defnyddio EMP yn flynyddol fel y cynigiwyd yn ddigonol i'r dibenion hyn gan nad yw hyn yn rhoi darlun llawn i wneud penderfyniad gwybodus ar y cais. Argymhellir bod asesiad llawn yn cael ei wneud ar hyn o bryd, a'i ddilyniar gan adolygiad blynyddol fel yr awgrymwyd.
12. Bod gofynion technegol Adran Gwasanaethau Amgylcheddol y Cyngor o ran Ansawdd Aer, Llŵch, Sŵn a Dirgryniad a Thir Halogedig yn cael eu hystyried yn yr ES 2013 a Ddiweddarwyd.
13. Gofynnir am eglurhad gyfer pa ffyrdd fydd yn cael ei defnyddio i gael gwared ac ailgylchu a Gwastraff Lefel Isel (LLW gwastraff) ac ystyried unrhyw effeithiau sylweddol yn y Datganiad Amgylcheddol.

ATODIAD 1

Ymatebion i'r ymgynghoriad a dderbyniwyd gan aelodau lleol cynghorau cymuned ac ymgynghorion mewnol Cyngor Sir Ynys Môn

Cyngor Cymuned Llanfachraeth Yr effaith mwyaf yw'r traffig drwy Lanfachraeth. Maent yn dod i'r casgliad gan mai bach fydd y cynnydd, na chynllunnir gwelliannau i'r seilwaith. Mae pryder ynghylch dilysrwydd yr adroddiad hwn ac maent yn ystyried y gallai fod cynnydd mewn traffig, yn enwedig ar y cyd â phrosiectau eraill.

Nid yw'r gwelliannau i'r A5025 na'r gwaith o adeiladu ffordd osgoi arfaethedig fel rhan o ddatblygiad Wylfa B wedi eu hystyried.

Dim sôn am sut y bydd LGV'S yn cludo rwbwl a sgrap, pwysau llwythi, dirgryniad ac aflonyddwch i'r pentrefwyr.

Ers i'r A55 gael ei hadeiladu, mae traffig wedi cynyddu ar sail flynyddol, gan greu peryglon ac aflonyddwch cwsg.

Mae unrhyw gynnydd mewn traffig yn gwbl annerbyniol gan fod trigolion eisiau gostyngiad yn y llif traffig.

Cyngor Cymuned Llanfaethlu a Llanfwrog Dim gwrthwynebiad.

Cyngor Cymuned Llanbadrig Dim sylwadau oherwydd anawsterau technegol wrth geisio agor y dogfennau electronig a gyflenwyd yn yr ymgynghoriad.

Priffyrdd

Nodir y bydd yr amserlen ar gyfer y cyfnod Paratoadau Gofal a Chynnal a Chadw tua 10 mlynedd, o 2015 i 2025, a fydd yn cyd-fynd â datblygiadau sylweddol arfaethedig eraill. Bydd yr holl ddatblygiadau hyn felly yn cael effaith andwyol gronnydd ar y rhwydwaith priffyrdd ac argymhellir yn gryf paratoi Cynllun Rheoli Traffig ar y cyd, a mesurau lliniaru perthnasol eraill, a bod y rhain yn cael eu cytuno rhwng y prif ddatblygwyr i foddhad yr awdurdod priffyrdd.

Nodir hefyd y bydd y cynnydd mewn LGV ar hyd yr A5025 o ganlyniad i'r gwaith dadgomisiynu yn fwy na 10% o'r nifer presennol, ac felly bydd yn ystyriaeth berthnasol. Bydd angen i'r datblygwyr ddarparu mesurau lliniaru i'w cytuno gyda'r Awdurdod Priffyrdd, i lliniaru'r cynnydd mewn traffig LGV.

Mae nifer o argymhellion yn cael eu gwneud gan yr Awdurdod Priffyrdd yn gofyn am Gynllun Rheoli Traffig, Asesiad a Lliniaru Trafnidiaeth diwygiedig o ran arolwg HGVs o gyflwr y briffordd gyhoeddus.

Cadarnhawyd yn ddiweddarach drwy e-bost y dylai'r argymhellion a wnaed yn adroddiad 2008 hefyd gael eu hanfon ymlaen at yr ONC.

Yn ogystal, gwnaed y sylwadau canlynol:

1. Yn yr Asesiad Traffig a Trafnidiaeth nodwyd na fyddai'r broses dadgomisiynu yn cael effaith 'sylweddol' andwyol ar y rhan fwyaf o'r rhwydwaith priffyrdd yn ystod y cyfnod paratoadol Gofal a Chynnal a Chadw.
2. Mae hyn, felly, yn awgrymu y byddai effaith 'sylweddol' niweidiol ar rai rhannau o'r rhwydwaith priffyrdd.
3. Nododd yr Asesiad hefyd y byddai yna effaith 'sylweddol' anffafriol diogelwch ar yr A5025, i'r gogledd ac i'r de o'r orsaf bŵer, yn ogystal ag effaith amgylcheddol 'allweddol sylweddol' ar yr A5025 i'r de o'r orsaf ynni.
4. Mae achos felly dros wneud gwelliannau ar-lein ac ailadeiladu o wahanol rannau o'r A5025 i'r gogledd ac i'r de o'r orsaf bŵer yn ogystal â gwella trafndiaeth cynaliadwy i mewn ac allan o'r safle.
5. Adrannau penodol o'r A5025 o Wylfa i Amlwch fyddai Betws a Throeon Peibron.
6. Adrannau penodol o'r A5025 o Wylfa i'r Fali fyddai Croesffordd Valley a Throeon Bytheicws (2 km. I'r gogledd o Llanfachraeth).
7. Byddwn yn argymhell bod yr Awdurdod hwn yn ceisio cymorth ariannol gan Awdurdod Dadgomisiynu Magnox / Niwclear tuag at y gwelliannau ar-lein yr A5025 fel y nodir uchod, yn ogystal â gwella trafndiaeth cynaliadwy i mewn ac allan o'r safle.

Hawliau Tramwy Cyhoeddus Dim effaith ar unrhyw Lwybrau Cyhoeddus.

Draenio Ystyriaethau technegol wedi eu rhestru o ran systemau/ffosydd draenio tir a sianelu.

Datblygu Economaidd

Mae'r UDE yn croesawu'r ffaith bod llawer o'i sylwadau ar Farn Cyn Gwneud Cais Magnox (PAO) wedi cael eu cydnabod gan yr ymgeisydd a bod gwybodaeth ychwanegol wedi ei chynnwys yn y Datganiad Amgylcheddol diwygiedig. Fodd bynnag, o ystyried maint a chymhlethdod y prosiect dadgomisiynu (ynghyd â'r dirywiad parhaus mewn amodau cymdeithasol-economaidd ar yr ynys) rydym yn credu y dylai mwy o fanylion gael eu cynnwys o ran ei effeithiau a materion cymdeithasol-economaidd sylweddol posibl.

Mae'n siomedig nad oes unrhyw ymdrech ystyrion wedi ei gwneud mewn perthynas â'r prosiect dadgomisiynu i nodi ac asesu effeithiau cronus posibl ac effeithiau cyfuno'r holl brosiectau seilwaith mawr ar Ynys Môn. Mae'r UDE yn credu bod digon o wybodaeth ar gael am y rhan fwyaf o'r brosiectau mawr i alluogi asesiad lefel uchel cychwynol (ond gwybodus) o'r effeithiau cymdeithasol-economaidd.

Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn hwyluso Gweithdy ar 12fed Gorffennaf i annog mwy o gydweithio a chydweithrediad rhwng yr holl ddatblygwyr brosiectau ynni mawr ar Ynys Môn. Y gobaith yw y bydd y Gweithdy'n galluogi pob datblygwr i gael gwelededd o linellau amser a rhaglenni pob prosiect; hybu dealltwriaeth gyffredin, cysondeb a gweithio ar y cyd ac amlinellu'r potensial o gasglu a mabwysiadu data llinell sylfaen a methodoleg gyson mewn perthynas ag Asesiadau Effaith Amgylcheddol. Y gobaith yw y bydd Magnox yn manteisio ar y cyfle hwn i gyfrannu at y gweithdy i wella ei ddealltwriaeth o'r brosiectau seilwaith mawr arfaethedig ar Ynys Môn - a allai helpu i ategu a hysbysu asesiad effaith gronus yn fwy cadarn.

Cred yr UDE fod y Datganiad Amgylcheddol yn methu ag ystyried yn ddigonol effeithiau cymdeithasol-economaidd posibl (a lliniaru) y prosiect dadgomisiynu ar sector dwristiaeth yr ynys a'r iaith a'r diwylliant Cymraeg. Dylai'r rhain gael eu hystyried fel materion pwysig sydd angen eu hystyried a'u hasesu'n briodol. Mae'r UDE yn credu bod maint y prosiect dadgomisiynu yn gwarantu Asesiad Effaith Twristiaeth ac Asesiad Ardrowiad Iaith Gymraeg er mwyn sicrhau bod yr effeithiau posibl yn cael eu hadnabod, a bod mesurau lliniaru priodol ac ystyrion yn cael eu cynnig. Mae'r effeithiau posibl eraill a amlinellir yn y PAO wedi cael eu cynnwys, ac mae'r UDE yn croesawu eu cynnwys yn y Datganiad Amgylcheddol.

Cynllun Rheoli Amgylcheddol

Mae'r UDE yn nodi pwysigrwydd Cynllun Rheoli Amgylcheddol Magnox i amlinellu'r mesurau lliniaru sydd i'w mabwysiadu i atal, lleihau ac os yw'n bosibl gwrthbwysu unrhyw effeithiau andwyol sylweddol a achosir gan ddadgomisiynu'r Wylfa. Byddai'r UDE yn croesawu'r cyfle i ddyllanwadu ar a rhoi sylwadau ar y gwaith o baratoi'r Cynllun Rheoli yn flynyddol, i adolygu pa mor briodol yw'r holl fesurau lliniaru, i annog manteision cymdeithasol-economaidd cadarnhaol o'r broses ddadgomisiynu (i gyfrannu at adferiad economaidd yr ynys) ac i sicrhau bod effeithiau cronus datblygiadau ynni mawr eraill yn cael eu nodi a'u gwrthbwysu.

Effeithiau Cronus o Brosiectau Seilwaith Arall

Er bod y Datganiad Amgylcheddol yn nodi nifer o brosiectau seilwaith ar Ynys Môn, nid yw'n cydnabod bod tri ohonynt o'r fath raddfa fel y gellir eu hystyried yn 'Brosiectau Seilwaith o Bwys Cenedlaethol' (NSIPs). Dylid ystyried un o'r NSIPs hyn - cynigion y Grid Cenedlaethol i uwchraddio'r llinellau pŵer foltedd uchel - fel mwy na chynnig cefnogol.

Effeithiau Cymdeithasol-Economaidd Posibl

Cred yr UDE fod y Datganiad Amgylcheddol yn methu ag ystyried yn ddigonol effeithiau cymdeithasol-economaidd posibl (a lliniaru) y prosiect dadgomisiynu ar sector dwristiaeth yr ynys a'r iaith a'r diwylliant Cymraeg. Dylai'r rhain gael eu hystyried fel materion pwysig sydd angen eu hystyried a'u hasesu'n briodol.

Amgylchedd Adeiledig

Mae Diweddariad 2013 yn ystyried newidiadau i'r nodiadau canllawiau a dogfennau strategol a ddefnyddiwyd wrth baratoi llinell sylfaen yr LVIA.

Gofal a Pharatoi Cynnal a Chadw - Cytuno â'r asesiad y byddai gweithgareddau datgymalu, cladio ac addasu yn arwain at effeithiau 'sylweddol' ar olygfeydd pellter lleol a chanolig ac effeithiau 'allweddol sylweddol' ar yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE). Ni ragwelir unrhyw effeithiau sylweddol ar y dirwedd, 'fodd bynnag, gellir effeithio'n 'sylweddol' andwyol ar gymeriad y dirwedd sy'n cyfateb i effeithiau gweledol ar olygfeydd nodweddiadol'.

Gofal a Chynnal a Chadw - Ar ôl ystyried dewisiadau eraill ac am resymau cost yn bennaf, yn ogystal â dichonoldeb technegol, cynigir bod yr adweithyddion yn parhau

ar eu huchder presennol ac yn cael eu hail-orchuddio ag alwminiwm. Yn ystod misoedd cynnar o'r defnydd o'r deunydd hwn, bydd peth 'disgleirio' yn digwydd, ond bydd hyn yn fuan yn diflannu a cheir arwyneb gweledol enciliol llwyd dwl yn ei le ar adeilad yr adweithydd. Rhagwelir y bydd effeithiau gweledol sylweddol andwyol, gyda'r adeilad yn fwy amlwg o olygfeydd penodol. Mae adran 19 yn rhagweld ar ôl 20 mlynedd o Ofal a Chynnal y bydd golwg yr ailgladio wedi pylu, ac felly ni fydd y rhan fwyaf o'r effeithiau andwyol bellach yn sylweddol. Mae hwn yn gyfnod hir o oddeutu 100 mlynedd, a rhagwelir mewn man arall yn yr adroddiadau efallai y bydd angen ailosod y deunydd, gan arwain yn ôl pob tebyg at ailadrodd yr effeithiau.

Nodir hefyd yn yr adroddiadau y ceir effeithiau cadarnhaol o olygfeydd sensitif penodol o'r AHNE yn sgil y gostyngiad mewn annibendod gweledol.

Clirio'r Safle'n Derfynol Ar y pwynt hwn byddai pob adeilad sy'n weddill yn cael ei waredu, gan gynnwys adeiladau'r adweithydd. Byddai effeithiau tirwedd a gweledol cadarnhaol clir yn dilyn y cyfnod hwn.

Effeithiau Cronnus Mae'r adroddiad yn nodi ei bod yn debygol y byddai gwaith adeiladu a gweithredu'r orsaf ynni niwclear newydd arfaethedig yn yr Wylfa yn gwrthdroi'r effeithiau buddiol a nodwyd yn Natganiad Amgylcheddol 2008, ac mewn rhai achosion byddai posibilrwydd o effeithiau cronnus andwyol sylweddol o ganlyniad, yn enwedig os yw'r orsaf ynni niwclear newydd arfaethedig yn yr Wylfa yn arwain at newidiadau i'r dirwedd goetr a drymlin artiffisial a gynlluniwyd gan y Fonesig Sylvia Crowe fel gwaith lliniaru sy'n gysylltiedig â'r Wylfa.

Prif Bwyntiau

Mae hwn yn brosiect tymor hir gydag effeithiau cronnus andwyol, ac o bosibl sylweddol andwyol. Nid yw'r opsiynau a ddewiswyd ar gyfer y cyfnod Gofal a Chynnal a Chadw yn cynnwys ystyried lliniaru drwy leihau uchder adeilad yr adweithydd na'r defnydd o gladin sensitif o ran lliw. Mae cam gweithredol y prosiect wedi defnyddio lliw, dylunio, twmpathau tirwedd a phlannu er mwyn lliniaru. Cynyddir yr angen am lliniaru effeithiau ar dirwedd sensitif a derbynnyddion gweledol gan yr effeithiau posibl o orsaf bellach yn yr Wylfa. Rydym o'r farn bod angen i'r cyfnod dadgomisiynu gyflawni lefelau gwell o lliniaru a dangos canlyniadau priodol i'r effeithiau andwyol i'r dirwedd a gweledol a ragwelir.

Ymgynghorydd Ecologol ac Amgylcheddol Y diweddaru i Adran Ecolog yr ES 2013 a Ddiweddarwyd wedi ei nodi.

Gwasanaethau Amgylcheddol

Ansawdd Aer a Llŵch - Ystyriaethau technegol a throthwyon wedi eu rhestru o ran ansawdd aer a llŵch.

Sŵn a Dirgryniad – Cytuno'n fras â'r adran a'i hargymhellion ar gyfer system monitro sŵn amser real gyda mynediad o bell er mwyn gallu rheoli sŵn yn rhagweithiol yn unol â set o werthoedd trothwy y cytunwyd arnynt.

Tir Halogedig – Argymell amod ar dir halogedig.

Swyddog Cynllunio Argyfwng Mae gan yr awdurdod lleol gyfrifoldebau REPPiR i gynhyrchu, cynnal ac arfer trefniadau ymateb i ddigwyddiadau ymbelydrol ar y safle sydd â chanlyniadau oddi ar y safle ar ran yr holl asiantaethau sy'n ymateb. Rydym yn gweithio gyda'r gweithredwr neu asiantaethau eraill i sicrhau bod trefniadau ymateb digonol a phriodol yn eu lle, sy'n cael eu cynnal a'u harfer yn rheolaidd. Byddem yn gofyn i'r gweithredwr barhau i gefnogi'r trefniadau hyn yn ystod dadgomisiynu tan y bydd yr ONR yn penderfynu na fydd y risg ymbelydrol o'r safle yn effeithio ar y cymunedau cyfagos y tu allan i ffin y safle petai digwyddiad annormal sy'n ymwneud ag ymbelydredd yn digwydd.

Gan ddiybennu ar amseriad penderfyniad yr ONR i ddadroleiddio'r angen am drefniadau argyfwng oddi ar y safle i'r safle presennol, gall hyn effeithio ar yr adeilad newydd cyfagos yn ystod y cyfnod adeiladu ac efallai y bydd angen paratoi cynlluniau arbennig i ymdrin â threfniadau ymateb i'r adeilad newydd, a'r bygythiad ymbelydrol parhaus o'r safle dadgomisiynu cyfagos. Er enghraifft, defnyddiwyd y trefniadau hyn yn ystod y gwaith adeiladu newydd yn Hinkley a Sizewell ochr yn ochr â'r gorsafodd ynni niwclear presennol.

Petai gorgyffwrdd wrth i safle'r Wylfa B newydd ddod yn weithredol, tra bod y safle cyfagos presennol hefyd yn parhau i fod yn gyfleuster niwclear trwyddedig o dan REPPiR (neu reoliadau dilynol), yna byddai rhaid i gynlluniau argyfwng gael eu hadlewyrchu yn nhrefniadau oddi ar y safle'r ddau safle, ar wahân.

Gwasanaeth Cynllunio Archeolegol Gwynedd Nid oedd unrhyw sylwadau wedi dod i law ar adeg ysgrifennu'r adroddiad.

Isadran TG Nid oedd unrhyw sylwadau wedi dod i law ar adeg ysgrifennu'r adroddiad.

Isadran Mwynau a Gwastraff Gan gyfeirio at Atodiad 1: Newidiadau i'r disgrifiad prosiect 2008-2013, pwynt 5 - Rheoli GLI. Nodir y bydd mwy o ffyrdd yn cael ei ddefnddio ar gyfer gael gwared ac ailgylchu GLI yn ystod datgomiynu, yn unol â strategaeth NDA. Yn yr AEA mae'n cael ei grybwyll y bydd "Dim effaith" er y bydd yr holl GLI gadael y safle a bod mwy o ffyrdd i cludo efallai yn cael ei gydnabod. A yw'r ffyrdd hyn yn cael eu lleoli yn agos at y safle yn unol â'r Hierarchaeth Wastraff? Os felly, ble y bydd y ffyrdd eraill? Bydd angen eu hystyried o fewn yr EIA? Mae fwy o wybodaeth am hyn yn ddymunol.

ATODIAD 2

Polisi Cymdeithasol-Economaidd yr NDA

Yr Awdurdod Dadgomiynu Niwclear (NDA) yw perchnogion yr Wylfa (er nad hwy yw'r gweithredwyr yn ystod y cyfnod sy'n weddill o gynhyrchu ynni). Mae gan yr NDA rwymedigaeth statudol i gyfrannu at ddatblygiad cymdeithasol-economaidd ardaloedd yr effeithir arnynt gan gau a dadgomiynu safleoedd niwclear sifil. Yn gynharach eleni, mabwysiadodd yr NDA Bolisi Cymdeithasol-Economaidd i egluro sut y mae'n bwriadu cefnogi ardaloedd yr effeithiwyd arnynt, sy'n cynnwys ardaloedd Ynys Môn a Meirionnydd yng Ngogledd Orllewin Cymru (dalgychoedd yr Wylfa a Thrawsfynydd).

Bydd yr NDA yn ystyried effaith gymdeithasol-economaidd ei weithgareddau ar gymunedau lleol, a bydd yn rhoi cefnogaeth i'r gweithgareddau hynny sydd o fudd i fywyd cymdeithasol neu economaidd cymunedau sy'n byw ger y safleoedd. Yn ogystal, mae gan yr NDA y pŵer i wneud grantiau neu fenthyciadau i bersonau sy'n ymgymryd â gweithgareddau sydd o fudd i fywyd cymdeithasol neu economaidd cymunedau sy'n byw ger y safle.

Mae'n gyfle i weithio gydag asiantaethau eraill a chymunedau lleol i liniaru effaith y dirywiad diwydiannol.

Mae tri dull o gyflwyno cefnogaeth gymdeithasol-economaidd ar gyfer datblygu economïau lleol iach, amrywiol wrth i'r gweithgareddau ar y safle ddod i ben, ac i leihau gorddibyniaeth ar y diwydiant niwclear. Y rhain yw:

- Cyllid uniongyrchol gan yr NDA i gefnogi gweithgareddau cymdeithasol-economaidd.
- Cefnogi trwy weithredwyr.
- Cyllido Cwmnïau Trwydded Safle i ddarparu cymorth cymdeithasol-economaidd lleol (mae'r cyfanswm blyneddol presennol tua £5 miliwn, gyda £3 miliwn ohono'n cael ei ddosbarthu ger Sellafield, Cumbria).

Bydd cefnogaeth uniongyrchol yr NDA yn dod o arbedion effeithlonrwydd, ac maent yn amodol ar fforddiadwyedd. Nid oes unrhyw symiau wedi eu nodi yn y datganiad polisi.

Bydd ceisiadau am gyllid uniongyrchol yn destun i broses o werthuso a chymeradwyo gan Bwyllgor Cymdeithasol-Economaidd. Gwneir y penderfyniadau ar sail achos unigol, ond gallant gael eu datganoli i gorff lleol, fel ymddiriedolaeth elusenol, yn enwedig mewn ardal blaenoriaeth (mae Ynys Môn a Meirionnydd yn ardal flaenoriaeth).

Caiff ceisiadau eu gwerthuso yn erbyn cyfres o feini prawf, megis amddifadedd lleol, trefniadau llywodraethu da, cynaliadwyedd cynigion, canlyniadau clir, ayb. Y prif themâu fydd:

- Creu cyflogaeth gynaliadwy.
- Twf a datblygiad gweithluoedd.
- Gwell cynhyrchiant a thwf y farchnad.
- Gwelliannau sylweddol i seilwaith economaidd neu gymdeithasol.

Mae cymunedau ger y safle dadgomiynu yn Nhrawsfynydd eisoes wedi derbyn arian a chefnogaeth gan yr NDA ar gyfer prosiectau lleol.

Sylwer: Nid yw cyfrifoldeb yr NDA i gefnogi datblygiad cymdeithasol-economaidd lleol yn uniongyrchol gysylltiedig â'r ymgynghoriad HSE presennol ar yr EIA ar gyfer dadgomiynu, ac nid oes cysylltiad o gwbl â defnydd posib safle'r Wylfa ar gyfer cynhyrchu ynni yn y dyfodol.

13.2

Materion Eraill

Other Matters

Rhif y Cais: **34LPA982A/CC** Application Number

Ymgeisydd Applicant

**Head of Property
Isle of Anglesey County Council Offices
Llangefni
Anglesey
LL77 7TW**

Rhybydd o fwriad i ddymchwel adeilad yn

Prior notification for the demolition of a building at

The Stilts Building, Llangefni

Pwyllgor Cynllunio: 31 Gorfennaf, 2013

Adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaeth Cynllunio(GJ)

Penderfynwyd nad oedd angen cael caniatad blaenorol yr Awdurdod Cynllunio Lleol ar gyfer y datblygiad uchod a'i fod yn ddatblygiad a ganiateir.

Adroddir ar y mater er gwybodaeth yn unig.

Rhif y Cais: **38C185C** Application Number

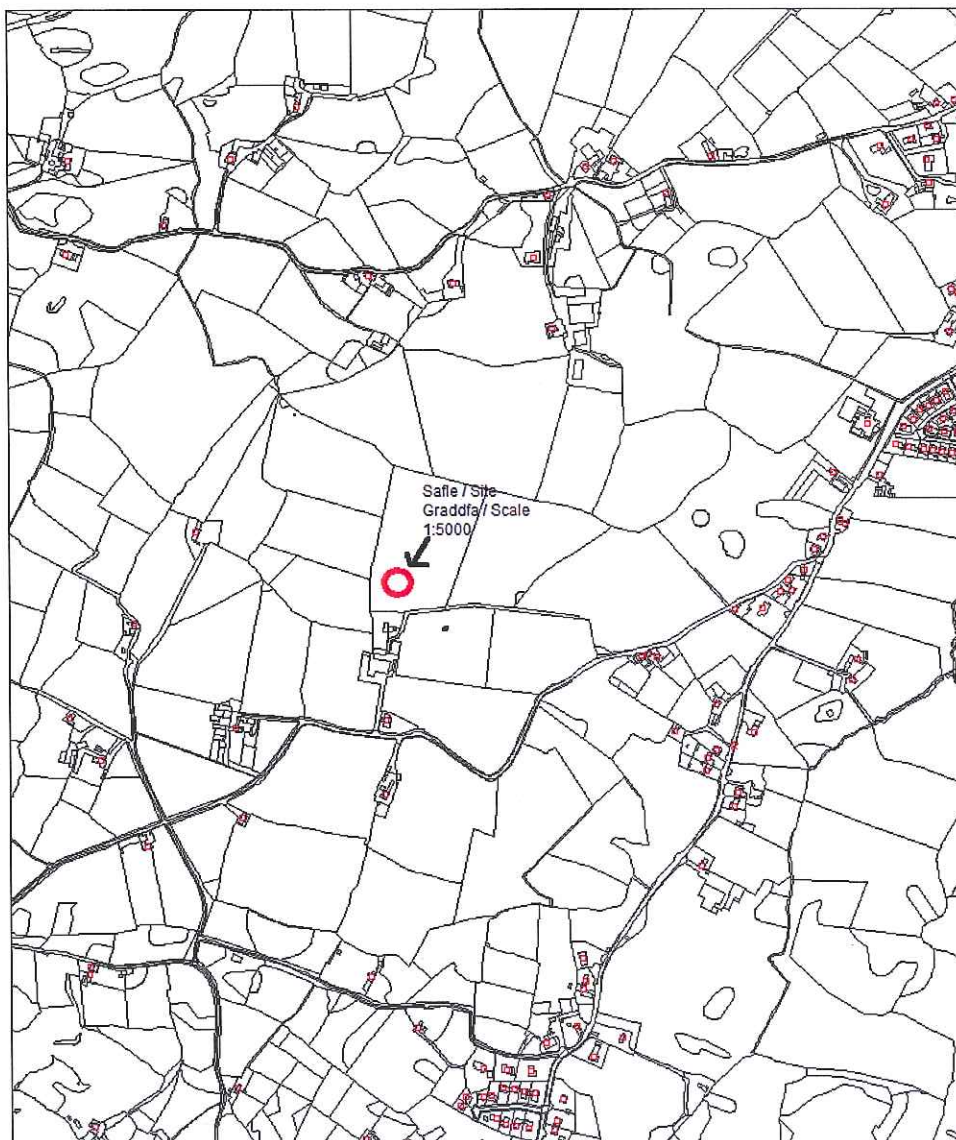
Ymgeisydd Applicant

Mr Tom Jones
c/o Aspire Planning Ltd
Second Floor Offices
15 Boulevard
Weston-Super-Mare
North Somerset
BS22 9RY

Cais llawn ar gyfer codi un twrbin gwynt gyda uchder hwb hyd at uchafswm o 24.6m, diamedr rotor hyd at 19.2m a uchder blaen unionsyth fertigol hyd at uchafswm o 34.2m ar dir yn

Full application for the erection of one wind turbine with a maximum hub height of up to 24.6m, rotor diameter of up to 19.2m and a maximum upright vertical tip height of up to 34.2m on land at

Maes Mawr, Llanfechell

Pwyllgor Cynllunio: 31/07/2013

Adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaeth Cynllunio(DPJ)

Argymhelliad:

Caniatáu

Rheswm dros Adrodd i'r Pwyllgor:

Daeth y cais gerbron y Pwyllgor yn wreiddiol oherwydd iddo gael ei benderfynu na fyddai pwerau dirprwyedig yn cael ei defnyddio yng nghyswllt datblygiadau tyrbinau gwynt. Roedd yr ymgeisydd ar y pryd hefyd yn Gynghorydd Cyngor Sir Ynys Môn.

Mae'r cais wedi cael ei archwilio gan y Swyddog Monitro fel sy'n ofynnol o dan baragraff 4.6.10.4 o'r Cyfansoddiad.

Penderfynwyd yn y Pwyllgor Cynllunio ym mis Hydref 2012 i gynnal ymweliad â'r safle.

Penderfynwyd caniatáu'r cais mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio, Tachwedd 2012

Ni ryddhawyd caniatâd cynllunio yn ffurfiol tra roedd cwynion ffurfiol yn cael eu hystyried gan Swyddog Monitro'r Cyngor. Cyfeiriwyd y mater hefyd at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a benderfynodd beidio ag ymchwilio iddo. Cyflwynwyd her gyfreithiol wedyn i'r Uchel Lys, gwrthodwyd yr her ac ers y cyfarfod diwethaf o'r Pwyllgor Cynllunio ym mis Mehefin, tynnwyd yr hawliad yn ôl.

Yn ystod y digwyddiadau uchod fe apeliodd yr apelwyr oherwydd diffyg gwneud penderfyniad. Mae'r awdurdod ar y cais bellach gyda'r Arolygiaeth ynllunio ac y mae'r cais yn cael ei adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Cynllunio am y rhesymau a ganlyn :

- Er gwybodaeth i'r aelodau gan na ryddhawyd caniatâd cynllunio yn dilyn penderfyniad y Pwyllgor Cynllunio am y rhesymau uchod.
- Ers y penderfyniad i ganiatáu gan y Pwyllgor Cynllunio yn Nhachwedd 2012 mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol ar Ynni Gwynt ar y tir (Ionawr 2013). Mae hwn yn ystyriaeth o bwys sy'n cael ei asesu isod yn yr adroddiad.
- Yn yr adran ymateb i gyhoeddusrwydd yn yr adroddiad, mae'r cwynion a gafwyd yn dilyn y penderfyniad i roi caniatâd cynllunio yn cael eu rhestru a lle bo'n briodol, maent yn cael sylw yn yr adroddiad.
- Gofynnwyd i'r Pwyllgor Cynllunio ym mis Mehefin wneud penderfyniad o ran safiad yr awdurdod cynllunio lleol mewn perthynas â'r apêl. Roedd y Pwyllgor yn dymuno gwrthod caniatâd cynllunio am eu bod o'r farn bod y tyrbîn yn annerbyniol am y rhesymau a ganlynol:
 1. Effaith ar y dirwedd
 2. Effaith weledol
 3. Llygredd gweledol
 4. Yr effaith ar iechyd
 5. Mwynderau preswyl
 6. Rhy agos at eiddo preswyl

Yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor, mae'r mater yn cael ei gyflwyno i'r aelodau eto fel y gallent ystyried eu penderfyniad.

Yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 3 Gorffennaf penderfynwyd oherwydd nifer yr aelodau newydd oedd ar y pwyllgor yn dilyn yr etholiadau lleol ym Mai y dylai gohirio'r cais er mwyn ail-ymweld â'r safle, ac fe wnaed hynny ar 17 Gorffennaf.

Cafwyd gadarnhad gan yr Arolygiaeth gynllunio am ddyddiad cychwyn yr apêl ar Gorffennaf 10, 2013

1. Y Safle a'r Bwriad

Gwneir cais am un tyrbîn gwynt gydag uchafswm uchder i flaen y llafn o 34.2 metr ac uchafswm diamedr rotor o 19.2 metr. Mae cyfradd pŵer y tyrbîn yn 50kW. Mae'r gwneuthuriad a'r model wedi eu nodi yn y cais cynllunio a bydd yn cael ei osod ar fonopol a osodir ar sylfaen goncrid a fydd yng nghanol cae i'r gogledd o'r fferm. Mae'r manylion a gyflwynwyd yn dangos y bydd y ceblau sy'n cysylltu â'r rhwydwaith trydan o dan y

ddaebar ac mae'r pwynt cysylltu ar safle'r fferm.

Mae'r cais cynllunio yn cael ei gefnogi gan y canlynol:

- Aseiad Amwynder Preswyl.
- Aseiad Tirwedd ac Effaith Weledol.
- Cynllun OS yn dangos y Parth Gwelededd Damcaniaethol (ZTV).
- Ffotogyfosodiadau.
- Cynllun Rheoli Adeiladu
- Datganiad cefnogol cynllunio sy'n manylu ymhlith ystyriaethau eraill ar yr ymgysylltu cymunedol a wnaethpwyd gan yr ymgeiswyr.

2. Mater(ion) Allweddol

- Egwyddor y datblygiad
- Tirwedd ac Effaith Weledol
- Amwynder Preswyl.

3. Prif Bolisiâu

Cynllun Fframwaith Gwynedd

C7 Ynni Adnewyddadwy
D3 Ardal Gadwraeth Tirwedd

Cynllun Lleol Ynys Môn

31 Tirwedd
45 Ynni Adnewyddadwy

Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Stopiwyd

EP 18 Ynni Adnewyddadwy
EN1 Cymeriad y Dirwedd

Polisi Cynllunio Cymru Argraffiad 5 (November 2012)

Nodyn Cyngor Technegol 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy (Gorffennaf 2010).

Nodyn Cyngor Technegol 8 Ynni Adnewyddadwy (2005)

Cyfarwyddyd Ymarfer: Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel - Llawlyfr i Gynllunwyr', Llywodraeth Cynulliad Cymru (2010)

Cyfarwyddyd Ymarfer Goblygiadau Cynllunio Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel (Chwefror 2011)

Canllawiau Cynllunio Atodol Datblygiadau Ynni Gwynt (Ionawr 2013).

4. Ymateb i'r Ymgynghoriad a'r Cyhoeddusrwydd

Yr Aelod Lleol - Cyfeiriwyd y cais i aelod lleol arall (oherwydd mai'r ymgeisydd oedd yr aelod lleol dros yr ardal ar y pryd) ond ni dderbyniwyd unrhyw sylwadau ffurfiol.

Ymgynghorwyd gyda'r aelodau lleol newydd ar gyfer yr ardal ond ni chafwyd unrhyw ymatebion ffurfiol.

Cyngor Cymuned – Gwrthwynebu'n gryf. Nid ydym wedi derbyn unrhyw ganllawiau dichonoldeb technegol sylweddol na chanllawiau atodol gan y cyngor sir i'n harwain wrth leoli ffermydd gwynt sydd â naill ai mastiau sengl neu luosog. Fodd bynnag, rhoddwyd gwybod i ni am ganllawiau gwybodaeth 1994 am y pellteroedd gweld i eiddo preswyl. Cyflwynwyd y wybodaeth hon i ni gan aelod o'r cyhoedd a fynychodd gyfarfod y cyngor cymuned fel sylwedydd.

Rydym hefyd yn dymuno nodi y byddwn yn gwrthwynebu unrhyw ddatblygiad tyrbîn unigol yn y dyfodol o fewn ward Mechell. Bydd y farn hon yn parhau mewn grym hyd nes y byddwn wedi derbyn gwybodaeth dechnegol neu atodol neu ganllawiau gennyh chi, neu hyd nes cael ein perswadio gan breswylwyr i newid ein meddyliau yn unol â hynny.

Priffyrdd – Mae'r Cynllun Rheoli Trafnidiaeth "TMP" yn foddhaol ac yn hysbysiad cynghori o safbwynt arolwg o'r briffordd gyhoeddus cyn cychwyn y datblygiad.

Draenio – Argymell hysbysiadau cynghori.

Gwasanaethau Amgylcheddol – Caniatâd amodol.

Ymgynghorydd Amgylcheddol Dim sylwadau ecolegol ar y sail bod blaenau'r llafn yn fwy na 50 metr oddi wrth y gwrych.

Cyfoeth Naturiol Cymru Ddim yn gwrthwynebu'r cais. Yn ein barn ni, fel yr esbonnir isod, nid yw'r cais yn debygol o effeithio'n andwyol ar fuddiannau treftadaeth naturiol fel y manylir arnynt isod:

Safleoedd Gwarchoddedig

Ni fydd y cais yn effeithio naill ai'n uniongyrchol nac yn anuniongyrchol ar nodweddion, ymarferoldeb neu integriti unrhyw safleoedd statudol gwarchoddedig o ddi-ddordeb ecolegol, daearegol neu eomorffolegol.

Tirwedd

Mae safle'r cais wedi'i leoli tua 2.3km o ffiniau Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Ynys Môn/Anglesey (AHNE). Fodd bynnag, o ystyried graddfa'r bwriadau, nid yw Cyngor Cefn Gwlad Cymru yn credu bod y tyrbîn yn debygol o gael effeithiau andwyol sylweddol ar nodweddion arbennig nac ar integriti'r AHNE.

Wrth asesu effaith bosibl y datblygiad arfaethedig, dylid rhoi ystyriaeth i effeithiau cronnus y datblygiad ynni gwynt ynghyd â datblygiadau tebyg eraill yn yr ardal (sydd naill ai eisoes yn bodoli, neu o fewn y broses gynllunio ar hyn o bryd).

Amgylchedd Risg amgylcheddol isel.

MOD Caniatâd amodol.

Arqiva Dim gwrthwynebiad ar sail yr effeithiau ar dderbyniad teledu.

Dŵr Cymru Dim sylwadau.

Gwasanaeth Cynllunio Archeolegol Gwynedd Nid yw'n ymddangos fod goblygiadau archeolegol sylweddol yn yr achos hwn.

Ymateb i Gyhoeddusrwydd

Derbyniwyd un ddeiseb gyda llythyr atodedig yn nodi fod dros 300 o breswylwyr Llanfechell a Mynydd Mechell wedi ei llofnodi, yn gwrthwynebu codi tyrbînau gwynt masnachol yn yr ardal. Noda'r llythyr fod y nifer a lofnododd y ddeiseb yn dangos nerth y teimladau ymhlith y boblogaeth leol, sydd angen ei ystyried wrth gyrraedd penderfyniad.

Cafwyd 91 o lythyrau'n gwrthwynebu, ar y seiliau canlynol:

- Effaith andwyol ar y dirwedd.
- Effaith andwyol ar werth eiddo a gwerthiannau.
- Diffyg gwybodaeth wedi'i darparu yn y cais cynllunio a'r cais sgrinio.
- Materion o ran y cyngor cymuned/aelod lleol a hysbysu, diffyg gwybodaeth mewn cyfarfodydd a drefnwyd gyda'r gymuned.
- Effaith weledol/ amlygrwydd andwyol.
- ZTV yn dangos y bydd yn weladwy o 10 milltir i ffwrdd.
- Sŵn.
- Pryderon iechyd.
- Agosrwydd ac effaith ar yr ysgol leol, gan gynnwys tynnu sylw plant.
- Mae cwmni tyrbîn gwynt wedi cael ei sefydlu er budd y gymuned leol heb ymgynghori â'r gymuned leol.
- Effaith Adaregol.
- Ffordd fynediad yn arwain i'r safle yn gul heb fannau pasio, bydd angen i ffyrdd gael eu hadeiladu a

bydd traffig trwm wrth adeiladu'r datblygiad.

- Effaith ar fusnes, un llythyr a dderbyniwyd oddi wrth safle carafannau cyfagos ar y sail hon. Nodi bod y carafannau'n wynebu i gyfeiriad y tyrbîn.
- Mae gan Ynys Môn ei chyfran deg o dyrbinâu gwynt ac mae'r awduron yn awgrymu efallai ei bod wedi cyrraedd ei tharged ar gyfer cynhyrchu ynni adnewyddadwy.
- Mae gan yr ardal eisoes dyrbinâu gwynt masnachol, gorsaf bŵer niwclear a pheilonau.
- Mae nythfa ystlumod hysbys yn yr ardal.
- Difrodi i'r economi.
- Y rhan fwyaf o bobl yn erbyn tyrbînâu gwynt ar y tir.
- Agoswydd y tyrbîn at eiddo preswyl. Noda un awdur y byddai'r tyrbîn gwynt yn cael ei leoli dim ond 310 metr o eiddo'r awdur yn 'Bodlwyfan', ac mae'n datgan bod polisi cynllunio 1994 yn nodi 'na fydd unrhyw dyrbin yn cael ei leoli yn agosach na 400 metr at y tŷ annedd agosaf, ac eithrio o bosibl anheddau a feddiennir gan berchnogion tir lle bwriedir lleoli'r tyrbînâu'. Deallaf fod y cyngor yn dal i ddefnyddio'r canllawiau cynllunio hyn ar hyn o bryd, sy'n gwneud safle'r tyrbîn gwynt yn llawer rhy agos at fy annedd. Noda eiddo arall sef 'Henblas' bod ganddynt ffenestri patio sy'n wynebu'r tyrbîn.
- Pellter gwahanu yn llai na'r hyn sy'n ofynnol yn y CCA Drafft.
- Nid yw'r math o dyrbin a gynigir wedi ei brofi a chafwyd achosion o fethiannau.
- Tynnu sylw gyrywyr ar y briffordd gyhoeddus.
- Gan mai dim ond 50kW yw'r tyrbîn, cyfrifir ar sail gweithredu % i gapasiti na fydd yn hyfyw.
- Nid yw'r tyrbîn yn cynnig unrhyw fudd cymunedol.
- Bydd cynsail oherwydd mae'n debyg y dilynir y tyrbîn gan rai eraill.
- Niweidiol i dwristiaeth.
- Y tyrbîn yn fwy na micro-gynhyrchu ac mae'n cael ei ddsbarthu fel canolig yn y rhestr wirio.
- Yr awduron yn nodi y bydd eu cartref yn cael ei effeithio gan gysgodion symudol a bydd hyn yn lleihau eu mwynhad o'u tŷ a'r ardd.
- Ansawdd y llun yn gostwng.
- Yn hoffi gwybod beth fydd llwybr y cyflenwad pŵer.

Derbyniwyd 57 o lythyrau'n cefnogi'r cais ar y seiliau canlynol:

- Maint a chanologrwydd y tyrbîn.
- Mae'r orsaf ynni niwclear yn sylweddol o ran graddfa yn yr ardal ac mae'n 1.5 milltir o'r safle.
- Mae'r orsaf bŵer yn cael ei chysylltu gan ddwy linell o beilonau mawr y gellir eu gweld o'r safle arfaethedig.
- Yn yr ardal mae 3 fferm wynt y gellir eu gweld ac sy'n sylweddol fwy.
- Mae'r datblygiad yn cynnwys tyrbîn bach tawel sy'n cydymffurfio â pholisïau ynni adnewyddadwy a dylai gael ei gefnogi.

Yn dilyn y penderfyniad i ganiatáu'r cais ym Mhwyllgor Cynllunio Tachwedd 2012 fe wnaed nifer o gwynion i Swyddog Monitro'r Cyngor gyda'r prif resymau fel a ganlyn :

- Roedd y penderfyniad yn groes i Gyfarwyddyd Cynllunio Atodol 1994 ar gyfer datblygiadau Ynni Gwynt, o safbwynt yr annedd agosaf a gofynion y CCA drafft newydd o safbwynt uchder.
- Rwy'n dymuno gwneud cwyn swyddogol ynglyn â'r ffordd y cafodd y cyfarfod uchod ei gynnal. Dylid cael ymchwiliad llawn i benderfynu a ddilynwyd y gweithdrefnau cywir a hefyd sut y gwnaeth rhai o'r cynghorwyr bleidleisio. Hefyd, wnewch chi ymchwilio os gwelwch yn dda i bob datganiad o ddiddordeb yn y mater hwn. Rwy'n deall bod angen i Gynghorwyr adael yr ystafell os oes ganddynt ddiddordeb yn y cais sydd gerbron. Ni ddigwyddodd hyn yn yr achos hwn.
- Roedd adroddiad y pwyllgor yn dosbarthu'r tyrbîn yn anghywir rhwng bod yn un micro-gynhyrchu ac isranbarthol o ran ei ddsbarthiad. Nid ydym yn cytuno y dylai'r tyrbîn gwynt gael ei ddsbarthu fel tyrbîn maint canolig.
- Deiseb gyda 320 o enwau yn erbyn tyrbînâu gwynt yn ardal Llanfechell a 160 o lythyrau yn gwrthwynebu wedi eu diystyru.
- Y llun gyfosodiadau yn gamarweiniol.

Ymatebwyd yn uniongyrchol i'r cwynion hyn yn unol â gweithdrefn gwynion y Cyngor, a lle bo'n briodol cânt eu hystyried yn yr adroddiad isod. Cyfeiriodd un o'r achwynwyr yr achos i'r Ombwdsmon Llywodraeth Leol, a'i benderfyniad oedd na fyddai'n ymchwilio ymhellach i'r mater.

5. Hanes Cynllunio Perthnasol

38C185A/SCR Barn sgrinio ar gyfer codi tyrbîn gwynt gydag uchafswm both o hyd at 25 metr, diamedr rotor

o hyd at 8.5 metr a mwyafswm uchder blaen llafn fertigol unionsyth o hyd at 29.25 metr. Nid oedd angen EIA 06.09.11.

38C185B/SCR Barn sgrinio ar gyfer codi tyrbîn gwynt gydag uchafswm both o hyd at 32 metr, diamedr rotor o hyd at 29 metr a mwyafswm uchder blaen llafn fertigol unionsyth o hyd at 46.5 metr. Nid oedd angen EIA 15.11.11.

38C185D/SCR Barn sgrinio ar gyfer codi tyrbîn gwynt 50KW gydag uchafswm both o hyd at 24.6 metr, diamedr rotor o hyd at 24.6 metr a mwyafswm uchder blaen llafn fertigol unionsyth o hyd at 34.2 metr. Nid oedd angen 09.08.12.

6. Prif Ystyriaethau Cynllunio

Barn Sgrinio

Mae barn sgrinio rhif 38C185D/SCR dyddiedig 09.08.12 yn berthnasol i'r cais hwn. Daeth y farn sgrinio hon i'r casgliad nad oedd angen Asesiad o'r Effaith ar yr Amgylchedd ar gyfer y datblygiad arfaethedig. Fel yr eglurwyd yn y cyflwyniad i'r adroddiad mae apêl oherwydd diffyg penderfyniad wedi ei wirio ac fel rhan o'r broses hon bydd cyfeiriad sgrinio ffurfiol hefyd yn cael ei ryddhau gan Lywodraeth Cymru.

Egwyddor datblygu

Noda Polisi C7 Cynllun Fframwaith Gwynedd:

"Bydd rhagdybiaeth o blaid prosiectau gydag ynni y gellir ei adnewyddu, ar yr amod fod yr effaith ar yr ardal yn dderbyniol i'r awdurdod cynllunio lleol. Lle bo hynny'n briodol, dylid cefnogi'r cynigion gan asesiad o'r effaith ar yr amgylchedd."

Noda Polisi 45 Cynllun Lleol Ynys Môn:

"Bydd caniatâd yn cael ei roddi i brosiectau ynni adnewyddol pan fo modd dangos yn glir na chânt effaith annerbyniol ar :- i. Gymeriad y tirwedd. ii. Safleoedd o bwysigrwydd rhyngwladol, cenedlaethol neu leol o safbwynt diogelu natur. iii. Rhywogaethau pwysig o safbwynt diogelu natur. iv. Safleoedd a henebion hanesyddol o bwys. v. Safon y pleserau y mae preswylwyr ac ymwelwyr yn eu mwynhau. vi. Systemau cysylltu hanfodol a gwasanaethau cyhoeddus hanfodol.

Noda Polisi 8B- Datblygiadau Ynni Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Stopiwyd:

"Caniateir ceisiadau ar gyfer datblygu adnoddau ynni adnewyddadwy ac adnewyddadwy lle y gellir dangos na fydd unrhyw effaith andwyol annerbyniol ar yr amgylchedd. Rhoddir y flaenoriaeth i ddatblygu ffynonellau ynni glân ac adnewyddadwy, ond gellir caniatáu cynigion ar gyfer prosiectau ynni anadnewyddadwy os byddant yn hyrwyddo manteisio i'r eithaf ar effeithlonrwydd ynni yn eu cynllun."

Mae Polisi EP18 (Ynni Adnewyddadwy) o Gynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Stopiwyd yn datgan bydd prosiectau ynni adnewyddadwy yn cael eu caniatáu lle gellir yn glir dangos na fydd unrhyw effaith andwyol sylweddol ar y meini prawf a restrir.

Mae Adran 12.8 (Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel) Polisi Cynllunio Cymru (5ed Argraffiad) yn rhoi cefnogaeth gref i brosiectau ynni adnewyddadwy yn unol â Datganiad Polisi Ynni Llywodraeth Cynulliad Cymru (2010), paragraff 12.8.1 sy'n datgan:

"...Mae'n esbonio ein nod o fod mewn sefyllfa, erbyn 2050, lle y gellir diwallu bron y cyfan o'n hanghenion ynni lleol drwy drydan o ffynonellau carbon isel. Gwnawn hyn drwy leihau defnydd ynni a gwella effeithlonrwydd ynni ar bob graddfa ledled Cymru..."

Noda Paragraff 12.8.2:

"...Dylai polisïau cynllunio ar bob lefel hwyluso cyflawni Datganiad Polisi Ynni cyffredinol Llywodraeth y Cynulliad, a thargedau'r DU ac Ewrop ar ynni adnewyddadwy..."

Mae Adran 12.10.1 a atgynhyrchir isod yn tynnu sylw at faterion y dylai'r awdurdod cynllunio lleol eu hystyried

wrth ymdrin â datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel a seilwaith cysylltiedig. Mae hyn yn cynnwys agweddau cadarnhaol megis cyfrannu at gwrdd â thargedau cenedlaethol, y DU ac Ewropeaidd, ac yn ehangach buddiannau amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd. Mae hefyd yn amlygu'r angen i ystyried yr effaith ar y dreftadaeth naturiol, yr arfordir a'r amgylchedd hanesyddol a'r angen i leihau'r effeithiau ar gymunedau lleol. Amlygir materion eraill hefyd o fewn yr adran hon, megis lliniaru a materion seilwaith h.y. y cysylltiad â'r grid a'r rhwydwaith cludiant, fel a ganlyn:

12.10.1 Wrth benderfynu ar geisiadau am ddatblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel a seilwaith cysylltiedig, dylai awdurdodau cynllunio lleol ystyried:

- *cyfraniad y cynnig at fodloni targedau a'r potensial a bennwyd yn genedlaethol³², a chan y DU ac Ewrop, ar gyfer ynni adnewyddadwy, gan gynnwys y cyfraniad at dorri allyriadau nwyon ty³ gwydr;*
- *y manteision a'r cyfleoedd amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd ehangach yn sgil datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel;*
- *yr effaith ar y dreftadaeth naturiol (gweler Adran 5.5), yr arfordir (gweler Adran 5.6) a'r amgylchedd hanesyddol (gweler Adran 6.5);*
- *yr angen i leihau'r effeithiau ar gymunedau lleol er mwyn diogelu ansawdd bywyd cenedlaethau heddiw ac yfory;*
- *ffyrdd o osgoi neu lliniaru effeithiau andwyol a nodwyd, neu i wneud yn iawn amdanynt;*
- *effeithiau'r newid yn yr hinsawdd ar leoliad a dyluniad datblygiad ynni adnewyddadwy a charbon isel, y modd y caiff ei adeiladu a'r modd y caiff ei weithredu. Wrth wneud hynny, dylai ystyried a ydy'r mesurau i ymaddasu i effeithiau'r newid yn yr hinsawdd yn arwain at effeithiau eraill (gweler 4.2);*
- *materion sy'n ymwneud â'r cysylltiad â'r grid, pan gynigir datblygiadau ynni adnewyddadwy (trydan);*
- *gallu'r seilwaith trafnidiaeth, a'r effeithiau arno, yn gysylltiedig ag adeiladu neu weithredu'r cynnig.*

Noda paragraff 12.8.15 y bydd yr effeithiau o ddatblygiadau ynni adnewyddadwy a seilwaith cysylltiedig yn amrywio gan ddibynnu ar eu math, lleoliad a graddfa. Mae hyn angen polisi ac ystyriaethau rheoli datblygu gwahanol. Ceir tabl yn Ffigur 12.3 (Graddfeydd ynni adnewyddadwy ac isel i ddibenion cynllunio). Ar 50kW mae'r tyrbîn sy'n destun yr adroddiad hwn ar y trothwy rhwng datblygiad Is Awdurdod Lleol a datblygiad Micro.

Cyfarwyddyd Ymarfer - Mae goblygiadau cynllunio o ran Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel (Chwefror 2011) y gellir ei ystyried fel ystyriaeth o bwys, yn cynnwys dosbarthiad gwahanol mewn perthynas â thechnoleg Tyrbîn Gwynt yn Nhabl 3.1 o safbwynt "Graddfa Tyrbînau Arferol", a byddai'r tyrbîn yn cael ei ddsbarthu fel tyrbîn Bychan. O safbwynt Uchder Tyrbîn Tebygol (i flaen y llafn) byddai'r tyrbîn yn un o faint Canolig. Mae nodyn mewn perthynas â'r tabl yn dweud - Nid yw'r graddfeydd yn holl gynhwysol ac maent i'w defnyddio i bwrpasau enghreifftiol yn unig.

Mae Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol y Cyngor - Ynni Gwynt ar y Tir yn cyfeirio at y Cyfarwyddyd Ymarfer - Goblygiadau Cynllunio gydag Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel (Chwefror 2011). Yn 6.8 a 6.9 o'r CCA mae'n categorio tyrbînau o hyd at 65 metr i flaen y llafn fel rhai canolig ac yn dweud "*For the purpose of clarity in relation to different types of applications the council will use this height range categorisation to define small, medium and large turbines as a basis for dealing with onshore wind turbine applications.*"

Roedd yr adroddiad blaenorol i'r Pwyllgor Cynllunio ym mis Tachwedd yn categoreiddio'r tyrbîn arfaethedig fyddai'n 50KW fel un ar y trothwy rhwng bod yn Is-Awdurdod Lleol a datblygiad Micro. Yn dilyn mabwysiadu'r CCA yn Ionawr 2013 mae'r adroddiad yn ystyried y tyrbîn gydag uchder i flaen y llafn o 34.2m fel un o faint canolig yn unol â'r CCA Ynni Gwynt ar y Tir 2013.

Mae'r CCA Ynni Gwynt ar y Tir 2013 yn dod yn lle'r CCA Ynni Gwynt (1994) gafodd ei ystyried yn yr adroddiad i Bwyllgor Cynllunio mis Tachwedd. Golyga hyn na ellir rhoi unrhyw bwys i'r CCA Ynni Gwynt (1994). O ystyried y pwysoliad sydd i'w roi i'r CCA Ynni Gwynt ar y Tir (2013) y mae'n ystyriaeth o bwys a fu'n destun ymgynghori a phenderfyniad i'w fabwysiadu gan y Cyngor. Bu'r CCA hwn yn destun 2 ymgynghoriad cyhoeddus a chafodd ei ddiwygio ymateb i sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ail gyfnod o ymgynghori. Cafodd y fersiwn newydd ei chymeradwyo wedi hynny gan y Cyngor yn amodol ar newidiadau bychan ychwanegol mewn perthynas â :

- pellteroedd gwahanu
- bwffer o 2km i'r AHNE
- effaith gronol ar y gymuned; ac angen ffurfiol i gael bond i ddadgomisiynu'r safle.

Nid yw arolygwyr mewn penderfyniadau apel yn dilyn hynny ond wedi rhoi pwys cyfyngedig iawn i'r newidiadau yn y CCA a restrir uchod.

Mae Nodyn Cyngor Technegol 8 Ynni Adnewyddadwy (2005) (paragraff 14) yn datgan fod gan Lywodraeth y Cynulliad darged o 4TWh o drydan y flwyddyn i gael ei gynhyrchu o ynni adnewyddadwy erbyn 2010 a 7TWh erbyn 2020. Er mwyn cyrraedd y targedau hyn, mae Llywodraeth y Cynulliad wedi dod i'r casgliad bod angen 800MW o gapasiti gosodedig ychwanegol o ffynonellau gwynt ar y tir.

Mae paragraff 2.12 o TAN 8 yn nodi fod Llywodraeth y Cynulliad yn disgwyl i awdurdodau cynllunio lleol annog, drwy eu polisïau cynllun datblygu ac wrth ystyried ceisiadau cynllunio unigol, cynlluniau ffermydd gwynt cymunedol llai (yn gyffredinol yn llai na 5 MW). Gellir ystyried y datblygiad sy'n destun yr adroddiad hwn yn fach, ond nid yw'n gynllun cymunedol.

Noda Paragraff 2.13:

'Dylai rhan fwyaf o ardaloedd y tu allan i SSAs fod yn rhydd o gynlluniau pŵer gwynt mawr. Efallai y bydd awdurdodau cynllunio lleol yn dymuno ystyried effaith gronnyddiaeth cynlluniau bach mewn ardaloedd y tu allan i'r Ardal Chwilio Strategol a sefydlu meini prawf addas ar gyfer pellteroedd gwahanu oddi wrth ei gilydd ac oddi wrth perimedr cynlluniau ynni gwynt presennol neu yr Ardaloedd Chwilio Strategol.'

Mae Adran 2 Nodyn Cyngor Technegol 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy yn cynnwys y canllawiau canlynol:

"2.1.1 Mae gan y system gynllunio rôl allweddol i'w chwarae wrth gefnogi cyflenwad cymunedau gwledig cynaliadwy. Gall helpu sicrhau y cyflawnir datblygiadau priodol yn y man cywir ar yr adeg gywir drwy sicrhau bod digon o dir ar gael i ddarparu cartrefi a chyfleoedd gwaith i bobl lleol, gan helpu cynnal gwasanaethau gwledig. Ar yr un pryd, rhaid i'r system gynllunio ymateb i'r heriau sy'n codi yn sgil newid yn yr hinsawdd, er enghraifft drwy gynnwys yr angen i gynhyrchu ynni adnewyddadwy. Rhaid iddo hefyd warchod a gwella'r amgylchedd naturiol a hanesyddol a diogelu cefn gwlad a mannau agored. Nod cyffredinol y system gynllunio yw cefnogi cymunedau gwledig sy'n fyw ac yn gweithio er mwyn iddynt fod yn gynaliadwy yn economaidd, yn gymdeithasol ac yn amgylcheddol. Dylai awdurdodau cynllunio geisio cryfhau cymunedau gwledig, drwy helpu i sicrhau bod modd i'w trigolion presennol weithio a defnyddio gwasanaethau yn lleol, gan ddefnyddio dulliau teithio carbon isel a chael cyfran uwch o'u hynni o ffynonellau adnewyddadwy lleol."

Yng nghyswllt arallgyfeirio ar ffermydd mae Nodyn Cyngor Technegol 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy yn cynnwys y canllawiau canlynol:

"3.7.2 Mae'n bosibl lleoli nifer o weithgareddau economaidd yn gynaliadwy ar ffermydd. Mae gweithrediadau bach ar y fferm, megis prosesu bwyd a choed a phecynnu bwyd, ynghyd â gwasanaethau (e.e. swyddfeydd, gweithdai, llogi a chynnal a chadw offer), gwasanaethau chwaraeon a hamdden, cynhyrchu cnydau heblaw am fwyd a chynhyrchu ynni adnewyddadwy i gyd yn debygol o fod yn ddefnyddiau priodol."

Mae'r polisïau a restrir uchod yn rhoi rhagdybiaeth o blaid datblygiadau ynni adnewyddadwy yn amodol ar ystyriaethau manwl. Bydd yr effeithiau o ddatblygiadau ynni adnewyddadwy hefyd yn amrywio gan ddibynnu ar eu lleoliad a graddfa, ac mae angen polisi ac ystyriaethau rheoli datblygu gwahanol. O ystyried mabwysiadu'r CCA ym mis Ionawr 2013 mae'r adroddiad yn ystyried tyrbîn gydag uchder i flaen y llafn o hyd at 34.2m a 50kw fel un o faint canolig. Ystyrir o hyd bod egwyddor y datblygiad yn dderbyniol yn amodol ar yr ystyriaethau manwl isod.

Tirwedd ac Effaith Weledol

Fel yr eglurwyd yn y rhagarweiniad i'r adroddiad hwn, penderfynodd yr aelodau eu bod o'r farn bod y tyrbîn arfaethedig yn annerbyniol am resymau a oedd yn cynnwys y canlynol:

1. Yr effaith ar y dirwedd
2. Effaith weledol
3. Creu llygredd gweledol

Mae'r cais cynllunio yn cael ei gefnogi gan Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol (LVIA) a map yn dangos y Parth Gweledded Damcaniaethol am 10km.

Byddai'r cais mewn Ardal a ddynodir fel Ardal Tirwedd Arbennig dan ddarpariaethau polisi 31 Cynllun Lleol

Ynys Môn, D3 Cynllun Fframwaith Gwynedd ac EN1 Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Stopiwyd.

Mae'r Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol (CCA) Datblygiad Ynni Gwynt ar y Tir yn cyflwyno bwffer o 2 km i'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol.

Mae safle'r cais tua 2.3km o ymyl yr AHNE ar y pwynt agosaf ger Llanfairynghornwy, a thua 1km o'r Ardal Gadwraeth yn Llanfechell. Mae ar oddeutu 40 metr AOD, mewn tirwedd amaethyddol agored o gaeau o faint canolog, tua'r tir o'r dirwedd arfordirol.

Mae'r tyrbîn arfaethedig mewn ardal lle mae dylanwad gweledol cryf a dylanwad tirwedd o ffermydd gwynt a seilwaith ynni. O'r safle gellir gweld tyrbînau gwynt Rhyd y Groes sydd tua 2.5 km o'r safle arfaethedig a'r tyrbînau gwynt yn Llyn Alaw sydd yn 3.5kms o'r safle. Mae'r peilonau 132kv yn seilwaith ynni weledol amlwg yn agos at y safle; hefyd mae gorsaf ynni niwclear Wylfa i'w gweld.

Ni fyddai'r tyrbîn arfaethedig yn cael effaith gronnus andwyol sylweddol ar y dirwedd, er y gall ffurfio rhan o olygfeydd o safleoedd eraill a thyrbînau sydd wedi'u cymeradwyo. Ni fyddai'n cael effaith sylweddol ar yr AHNE; ni fyddai yn y golwg o Ardal Gadwraeth Llanfechell. Byddai ei effaith yn bennaf o arwyddocâd lleol yn rhinwedd ei agosrwydd at Fynydd Mechell a Llanfechell. Er na fyddai'n strwythur gormesol oherwydd ei faint a'i bellter oddi wrth yr aneddiadau, byddai'n strwythur adeiledig amlwg a byddai'n cael effaith gronnus gymedrol andwyol o ganlyniad i bresenoldeb seilwaith ynni eraill.

Amwynder Preswyl ac Ystyriaethau Iechyd

Hefyd, roedd yr Aelodau o'r farn fod y tyrbîn arfaethedig yn annerbyniol am y rhesymau canlynol:

4. Effaith ar iechyd
5. Mwynderau preswyl
6. Rhy agos at eiddo preswyl

Mae'r cais yn cynnwys asesiad manwl o'r effeithiau ar fwynderau preswyl eiddo cyfagos.

Mae nifer o'r llythyrau gwrthwynebiad a dderbyniwyd yn cael eu gwneud ar sail agosrwydd at yr eiddo preswyl agosaf, gan gynnwys y pentref a'r ysgol

Mae Atodiad D TAN 8 yn rhestru'r ffactorau y dylid fel arfer eu hadolygu i ganfod 'ardaloedd sy'n dechnegol ddichonadwy' ar gyfer datblygu cynlluniau ynni gwynt ar y tir. Ym mharagraff 3.4, nodir 'ar hyn o bryd mae 500m yn cael ei ystyried yn bellter gwahanu nodweddiadol rhwng tyrbîn gwynt ac eiddo preswyl er mwyn osgoi effeithiau swm annerbyniol, fodd bynnag, pan gaiff ei ddefnyddio mewn modd anhyblyg gall arwain at ganlyniadau ceidwadol ac felly cynghorir rhywfaint o hyblygrwydd"

Ym mharagraff 7.9.8 mae CCA y Cyngor yn dweud, yn absenoldeb cyfarwyddyd, bod y ddogfen hon yn cynrychioli'r agwedd leol i'w chymryd tuag at ddatblygiadau tyrbînau gwynt ym Môn. Gyda thyrbînau gwynt maint canolog (rhwng 20.1m a 65m i flaen y llafn) mae'r CCA yn nodi yn nhabl 4 y dylid cael pellter gwahanu fydd o leiaf 500 metr oddi wrth eiddo preswyl neu dwristiaeth neu 20 gwaith uchder y llafn (mewn metrau) (prun bynnag yw'r mwyaf).

Fel yr eglurwyd yn flaenorol dim ond ychydig o bwysau sydd wedi ei roi gan yr Arolygaeth Gynllunio i'r newidiadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfarfod a arweiniodd i'r Cyngor fabwysiadu'r CCA. Y rheswm a roddwyd am gasgliadau'r Arolygwr na ellir ond rhoi ychydig o bwys ar yr agwedd hon o'r CCA yw na fu'r newidiadau, oedd yn cynnwys y pellteroedd gwahanu a nodir ym mharagraff 7.9.8; yn destun unrhyw ymgynghori cyhoeddus.

Mae'r cais yn cynnwys asesiad o'r effeithiau ar fwynderau preswyl eiddo cyfagos. Mae'r tyrbîn arfaethedig oddeutu 312 metr o'r eiddo preswyl agosaf neu 283 metr at bwynt agosaf yr ardd. Er mwyn asesu a yw'r cynigion yn cyd-fynd â'r cynllun datblygu ac ystyriaethau cynllunio eraill, mae swyddogion wedi asesu'r effaith ar amwynder gweledol eiddo preswyl cyfagos. Ar sail maint y tyrbîn arfaethedig a phellteroedd o'r anheddau hyn, ni ystyrir bod mwynderau gweledol y preswylwyr yn cael eu heffeithio i raddau annerbyniol.

Hefyd derbyniwyd gwrthwynebiadau ar sail agosrwydd a'r effaith ar yr ysgol leol, gan gynnwys tynnu sylw plant. Byddai'r tyrbîn yn weladwy o dir yr ysgol a byddai'n amlwg ac arwyddocaol o ran symudiad. Fodd bynnag, gan ei fod 500 metr oddi wrth faes chwarae'r ysgol, ni fyddai'n cael effaith ormesol ar yr ysgol.

Mae Atodiad C Polisi Cynllunio Cymru yn rhoi cyngor ar Fflachiadau Cysgod a Golau a Adlewyrchir. Gwelir

nad yw fflachiadau cysgodion ond yn digwydd mewn adeiladau sydd hyd at 10 diamedr rotor oddi wrth dyrbin ac o fewn 130 gradd ar naill ochr ogleddol y lledredau hyn yn y DU. Nid oes unrhyw eiddo preswyl o fewn yr ardal hon yn yr achos hwn, ac ni ddisgwylir niwsans fflachiadau cysgod mewn unrhyw eiddo preswyl o ganlyniad i'r datblygiad; fodd bynnag, mae amod wedi cael ei argymhell ar sail ragofalus.

Aiff Atodiad C ymlaen i nodi fod y gall tyrbinau hefyd achosi fflachiadau o olau adlewyrchol, a all fod yn weladwy o gryn bellter. Noda'r canllawiau y gellir lliniaru golau adlewyrchol trwy ddewis lliw llafn priodol, ac mae amod wedi cael ei argymhell ynglŷn â'r lliw er mwyn lliniaru'r effeithiau.

Mae'r cais hefyd wedi cael ei asesu gan Adain Gwasanaethau Amgylcheddol y cyngor ac nid ydynt yn ystyried y bydd y datblygiad yn cael effaith annerbyniol o ran sŵn, ond gyda'r amodau a argymhellwyd.

Roedd yr Aelodau hefyd yn cynnwys iechyd ymysg y rhesymau pam fod y tyrbinau arfaethedig, yn eu barn nhw, yn annerbyniol. Yn Atodiad 1, gwelir taflen wybodaeth lechyd Cyhoeddus Cymru ar amryfal faterion iechyd a thyrbinau gwynt ac anogir yr aelodau i'w hystyried cyn mynd i apêl am y rheswm hwn.

Materion Eraill

O safbwynt darpariaethau'r CCA (fabwysiadwyd Ionawr 2013), mae'r materion canlynol bellach yn bwysig mewn perthynas â'r cais :

- Ymgysylltu Cymunedol – mae'r ymgeiswyr wedi cyflwyno datganiad ymgysylltiad cymunedol fel rhan o'u datganiad Cefnogi Cynllunio ac mae hyn yn cael ei ystyried yn ddigonol yn ôl gofynion y CCA.
- Cyfyngu unrhyw ganiatad cynllunio i ddwy flynedd ac y mae hyn wedi ei argymhell yn yr amodau arfaethedig isod.
- Anghenraid ffurfiol i gael bond ar gyfer dadgomisiynu'r safle – ychwanegwyd hyn i'r CCA ac ni fu'n destun ymgynghori ffurfiol ac oherwydd hynny ni ellir rhoi ond ychydig o bwys iddo. Mae adran 12.10.6 Polisi Cynllunio Cymru yn cyfeirio at yr angen i ystyried mecanweithiau i liniaru effeithiau gan gynnwys dadgomisiynu. Yn yr achos hwn, ystyrir bod amod cynllunio'n ddigonol ar gyfer un tyrbina o'r maint a gynigir.
- Mantais Gymunedol a Chyfraniad y Datblygwr. Yn unol â TAN 8 mae'r CCA yn ei gwneud yn glir – lle ei bod yn briodol fe ddylai datblygwyr gysylltu'n uniongyrchol gyda chymuendau lleol ynglŷn â'r manteision cysylltiol i'r gymuned, yn hytrach na chysylltu gyda'r Cyngor. Nid yw absenoldeb neu bresenoldeb unrhyw gyfraniad i gymunedau lleol yn fater fydd yn cael ei gymryd i ystyriaeth gan y Cyngor wrth benderfynu a ddylai roi caniatâd cynllunio a'i peidio.

Mae'r ymgeiswyr wedi nodi bod y pwynt cysylltu i'r grid trydan cenedlaethol o fewn ardal y fferm; bydd cysylltiad i'r grid cenedlaethol yn destun cais ar wahân i'r ymgymherwr statudol.

Nid oes gan y Weinyddiaeth Amddiffyn wrthwynebiad i'r datblygiad ond gydag amodau.

Nid oes gan Cyfoeth Naturiol Cymru nac Ymgynghorydd Amgylcheddol y cyngor wrthwynebiadau ar sail yr effaith ar rywogaethau a warchodir neu seiliau eraill yn unol â'u hymatebion i'r ymgynghoriad. Mae effaith y datblygiad ar dwristiaeth yn ystyriaeth berthnasol. Comisiynodd Cyngor Ynys Môn ymchwil ar 'Effaith Tyrbinau Gwynt ar Dwristiaeth' sydd wedi ei bwysoli wrth wneud yr argymhelliad isod.

7. Casgliad

Mae'r Aelodau wedi penderfynu gwrthwynebu'r tyrbina arfaethedig am y rhesymau a nodir yn yr adroddiad.

Ym marn eich swyddogion, ni fyddai'r tyrbina arfaethedig yn cael effaith gronol sylweddol ar y dirwedd nac ychwaith o safbwynt gweledol. Ni fyddai'n cael effaith sylweddol ar yr AHNE. Byddai'n cael effaith yn bennaf ar yr ardal leol oherwydd ei fod mor agos at Fynydd Mechell a Llanfechell.

O ran mwynderau gweledol, cysgod grynant/goleuni a adlewyrchir a sŵn, mae'r swyddogion o'r farn bod y cynnig yn dderbyniol gydag amodau. Mae'r daflen wybodaeth gan lechyd Cyhoeddus Cymru yn cynnwys gwybodaeth ar yr amryfal effeithiau ar iechyd a thyrbinau gwynt ac anogir aelodau i'w darllen cyn mynd i apêl am y rheswm hwn.

8. Argymhelliad

Argymhellir bod yr Arolygaeth Gynllunio'n cael ei hysbysu nad yw'r awdurdod cynllunio lleol yn dymuno

gwrthwynebu'r apel, ac os yw'n bwriadu caniatáu'r apel, y dylid gosod yr amodau a ganlyn :

(01) Rhaid cychwyn ar y datblygiad yr ymwna'r caniatâd hwn a fo o fewn dwy flynedd i ddyddiad y caniatâd hwn.

Rheswm: Er mwyn cydymffurfio gyda gofynion Adran 91(1) Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.

(02) Mae caniatâd cynllunio am gyfnod na fydd yn fwy na'r 25 mlynedd ("y cyfnod 25 mlynedd") o'r dyddiad y caiff y datblygiad ei gysylltu gyntaf i'r grid trydan ("y grid"). Rhaid rhoi rhybudd o ddyddiadau (a) cysylltu am y tro cyntaf i'r grid a (b) gweithrediad llawn y tyrbin yn ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio lleol o fewn 28 diwrnod i'r ddau beth hyn ddigwydd.

Rheswm: Fel y gall yr Awdurdod Cynllunio Lleol adolygu'r sefyllfa yng ngoleuni'r amgylchiadau fydd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod.

(03) Ni chaniateir i'r tyrbin a ganiateir yma fod yn fwy na:

34.2 medr	Uchafswm uchder llafn* (*i ben fertigol uchaf llafn fydd yn sownd)
24.6 medr	Uchafswm uchder hwb
19.2 medr	Uchafswm diamedr rotor
50 kw	Uchafswm graddfa pŵer

Ni chaniateir gosod unrhyw dyrbin gwynt ar y safle hyd nes y bydd manylion am y gwneuthuriad, model, dyluniad, maint, lleoliad transformer, graddfa bŵer, lefelau sŵn, gorffeniad a lliw allanol yr tyrbinau arfaethedig wedi eu cyflwyno yn ysgrifenedig ac wedi derbyn caniatâd ysgrifenedig yr awdurdod cynllunio lleol. Rhaid i lafnau'r tyrbin droi i'r un cyfeiriad. Rhaid i'r datblygiad gael ei weithredu wedi hynny yn hollol unol â'r manylion fydd wedi'u cymeradwyo.

Rheswm: Er mwyn diffinio sgôp y caniatâd hwn o ystyried effaith y datblygiad fel y'i haseswyd.

(04) Ar ddiwedd y cyfnod 25 mlynedd, rhaid dadgomisiynu'r tyrbin a rhaid i'r holl strwythurau perthynol sydd uwchben y ddaear gael eu symud oddi ar y safle. Ddeuddeng mis cyn dadgomisiynu'r tyrbin, rhaid cyflwyno cynllun ysgrifenedig ar gyfer ailadrodd y safle ("y cynllun dadgomisiynu") i'r awdurdod cynllunio lleol am ei ganiatâd ysgrifenedig. Rhaid i'r cynllun dadgomisiynu wneud darpariaeth i symud y tyrbin gwynt a'u hoffer ategol cysylltiol i ddyfnder o 1m o leiaf o dan y ddaear. Rhaid i'r holl waith dadgomisiynu ac adfer gael ei wneud yn hollol unol â'r cynllun dadgomisiynu fydd wedi'i gymeradwyo ac yn unol â'r amserlen ynddo.

Rheswm: Er mwyn sicrhau edrychiad boddhaol ar ddiwedd y datblygiad.

(05) Os bydd y tyrbin gwynt ganiateir yma yn methu cynhyrchu trydan i'w gyflenwi i'r grid am gyfnod parhaol o 12 mis rhaid i'r tyrbin gwynt a'i offer ategol cysylltiol gael ei symud i ffwrdd i ddyfnder o 1m o leiaf o dan y ddaear a'i symud oddi ar y safle gyda'r tir yn cael ei ailosod o fewn cyfnod 6 mis o ddiwedd y cyfnod hwnnw o 12 mis yn unol â chynllun ("y cynllun symud") fydd wedi'i gyflwyno i'r awdurdod cynllunio lleol ac wedi derbyn ei ganiatâd ysgrifenedig cyn dechrau'r datblygiad. Rhaid i'r datblygwr ddarparu data gweithredol ysgrifenedig ar gyfer tyrbinau unigol i'r awdurdod cynllunio lleol pan wneir cais ysgrifenedig rhesymol.

Rheswm: Er budd mwynderau'r ardal.

(06) O fewn 12 mis i'r "comisiynu" ac ar gais ysgrifenedig yr awdurdod cynllunio lleol, yn cynnwys unrhyw gyfnodau amser a osodir yn y cais; rhaid cyflwyno cynllun ysgrifenedig i liniaru unrhyw achosion o fflachiadau cysgodion yn unrhyw eiddo a effeithir yn cynnwys amserlen ("y cynllun lliniaru") i'r awdurdod cynllunio lleol a derbyn ei ganiatâd ysgrifenedig. Rhaid i weithrediad y datblygiad ganlyn ymlaen wedi hynny yn hollol unol â'r "cynllun lliniaru".

Rheswm: I ddiogelu mwynderau deiliaid yr eiddo cyfagos.

(07) Rhaid i'r holl geblau mewn cysylltiad â'r datblygiad a ganiateir trwy hyn fod wedi'u gosod o dan

y ddaear (oni bai cymeradwywyd yn ysgrifenedig gan yr awdurdod cynllunio lleol).

Rheswm: Er lles mwynderau.

(08) Ni chaniateir dechrau'r datblygiad hyd nes y bo'r canlynol wedi'u cyflwyno i'r awdurdod cynllunio lleol ac wedi derbyn ei ganiatâd ysgrifenedig.

- 1) Y dyddiad y bydd y gwaith adeiladu'n dechrau ac yn dod i ben.
- 2) Hyd ymestyn mwyaf unrhyw offer adeiladu
- 3) Hydred a lledred pob tyrbin.

Rhaid gwneud y datblygiad wedi hynny yn hollol unol â'r manylion a gymeradwywyd o dan ddarpariaethau'r amod hwn.

Rheswm: Er mwyn sicrhau bod awyrennau militaraid yn osgoi'r ardal ac yn osgoi'r perygl o wrthdrawiad.

(09) Ni chaniateir gosod unrhyw dyrbin gwynt ar y safle hyd nes y bydd cadarnhad o'r canlynol wedi'u cyflwyno i'r awdurdod cynllunio lleol ac wedi derbyn ei ganiatâd ysgrifenedig:

1) Dim ond person cymwys gaiff osod y tyrbin a hynny'n unol â chyfarwyddyd y gwneuthurwyr a'r arolwg wnaed o'r safle.

2) Rhaid cynnal a chadw'r tyrbin yn unol ag argymhellion y gwneuthurwyr.

3) Ni chaniateir i'r sŵn cronol o'r tyrbin gwynt, wedi'u mesur 3.5m o wyneb unrhyw eiddo cyfagos gyda rhywun yn byw ynddo a heb fod ym mherchnogaeth yr ymgeisydd, fod yn fwy na 35dB LA90 (10 munud) hyd at gyflymder gwynt o 9m/s ar uchder yr hwb. Lle bo rhan o unrhyw eiddo cyfagos sydd yn sensitif i sŵn yn uwch na lefel y ddaear, rhaid i'r lleoliad monitro fod 1m oddi wrth y talcen a chywiriad talcen o -3dB(A) yn cael ei weithredu.

4) Ni chaniateir i'r tyrbin gwynt fod yn rhai tonaidd o ran cymeriad.

(10) Rhaid i'r datblygiad fynd yn ei flaen wedi hynny yn hollol unol â'r manylion fydd wedi'u cymeradwyo.

Rheswm: Er lles mwynderau deiliaid yr eiddo cyfagos.

(11) Bydd y datblygiad a ganiateir drwy hyn yn cael ei adeiladu yn gwbl unol â'r 'Cynllun Rheoli Traffig Adeiladu', Aspire Planning (Mehefin 2012).

Rheswm : I leihau y perygl a'r anghyfleustra i ddefnyddwyr y briffordd.

Hysbysiadau Cyngori

Cynghorir yr ymgeisydd i gysylltu â Colin Edwards (Prif Beiriannydd) ar 01248 752350 i drafod y gofynion arolwg o gyflwr y rhwydwaith priffyrdd cyn cychwyn ar unrhyw ddatblygiad ar y safle. Bydd yr arolwg yn ddefnyddiol ar gyfer pob parti i ddarparu cofnod o gyflwr y briffordd gyhoeddus cyn cwblhau'r datblygiad.

9. Polisiâu Perthnasol Eraill

Cynllun Fframwaith Gwynedd
FF11 (Traffig)

Cynllun Lleol Ynys Môn
1 (Polisi Cyffredinol)
35 (Diogelu Natur)

Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Stopiwyd
GP1 (Cyfarwyddyd Rheoli Datblygu)
EN4 (Bioamrywiaeth)

Nodyn Cyngor Technegol 5 Cadwraeth Natur a Chynllunio (2009)

Nodyn Cyngor Technegol 11 Sŵn (1997)